A°. 1860. No. 103. Woensdag 26 December. Derde Jaargang.

BATAVIAASCH HANDELSBLAD.

Abonnementsprijs per half jaar.
Voor BATAVIA........................ *f* 12,50.
" JAVA........................ - 15,—.
" de BUITENBEZITTINGEN........ - 17,50.
De betaling geschiedt **vooruit.** — Brieven **franco.**

HOOFD-BUREAU: te Batavia bij W. BRUINING. Te Samarang bij SOESMAN & Co. Te Soerabaya bij LE ROY & Co. Te Cheribon bij M. BLOK & Co. en A. A. RUZETTE Te Pasoeroean bij WEIJERMANS & Co. Te Madioen bij G. A. HOGENRAAD. Te Tagal bij A. J. VAN DER VOORT. Te Banjoemaas bij J. S. MARTHERUS. Te Padang bij R. H. VAN WIJK Rz Op de Buitenbezittingen aan de Stoombootkantoren van den heer W. CORES DE VRIES, en voor Nederland bij M. WIJT & ZONEN te *Rotterdam*.

Prijs der Advertentiën.
Voor de VIJF Woorden................ *f* 0,50.
" Idem bij 1ste of meerdere herhaling.. " 0,25.
Behalve het Zegel voor den Lande.
Advertentiën voor de **Mail-Editie** dezelfde prijs.

Bij deze Courant behoort één Bijvoegsel.

De sluiting der Mail is bepaald op *Woensdag den 2 Januarij* 1861.

Vendutiën.

Donderdag 27 en Vrijdag 28 December, voor de toko van den heer *Rinchon*, op Noordwijk, wegens likwidatie door *J. Speet*.

Donderdag 27 December, voor het commissiehuis van *Gebr. Roselje & Co.*

Vrijdag 28 December, voor de toko van den heer *Tentée*, op het Stadhuisplein, door *van Riet & ter Gouw*.

Zaturdag 29 December, in het lokaal vroeger geoccupeerd door het Vendu-departement, aan de groote rivier, van kantoor-meubilair.

Maandag 31 December, voor het woonhuis van den Kapt. *Tuckerman* door *Cassalette & Co.*

en

voor het commissiehuis van *John Pryce & Co.*

Getrouwd:
H. D. Baron VAN REEDE VAN OUDTSHOORN
en
M. C. VAN LAWICK.
Soerabaya, 15 *December* 1860. (10253)

Getrouwd:
E. W. SÜSS
en
L. C. THIERENS.
Batavia, 19 December 1860. (10210)

Birth: on the 6th. November at 19 Elmbank Crescent, Glasgow, the Wife of *R. W. Thomson* Esq., of a SON. (10213)

Bevallen van een' ZOON, *M. C. Calkoen*, Echtgenoote van
U. J. HUBER NOODT.
Soerabaya, 15 December 1860. (10254)

Bevallen van eene DOCHTER *M. A. Admiraal, Purdon.*
Samarang, 15 December 1860.
(10268)

Bevallen van een' ZOON, *E. J. A. van Geuns*, geb. *Bédier de Prairie.*
Bandong, 16 December 1860. (10262)

Bevallen van een' ZOON, *P. van Swieten*, geb. *Heckler.*
Batavia, den 21sten December. 1860. (10239)

Bevallen van een' ZOON *L. Straeter*, *van Swieten.*
Batavia, 23 December 1860.
(10264)

Voorspoedig, doch ontijdig bevallen van eene DOCHTER, welke een uur na de geboorte overleed *W. J. B. van Straaten*, *Möhlmann.*
Batavia, 23 December 1860. (10265)

Bevallen van eenen ZOON *E. Pahud, Petitpierre.*
Batavia, 25 *December* 1860. (10273)

Heden overleed ons geliefd Kindje *Philippine Françoise Chretiënne* in den ouderdom van ruim 7 maanden.
J. H. BRUIJNIS,
J. E. G. BRUIJNIS, *Stolte.*
Tandjong,
(Lamp. districten), 3 Dec. 1860.
(10269)

Overleden te Breda, *Heinrich Bloch*, in leven Officier van Gezondheid bij het Nederlandsch-Indiesch leger.
Uit naam zijner kinderen,
Batavia, J. F. BACKERUS.
den 20 December 1860. (10209)

VENDUTIE

Op Donderdag 27 December 1860,

voor het Commissiehuis van

Gebr. Roselje. & Co.,

van GLAS- en IJZERWERK, ROSKAMMEN en BORSTELS, WASCHSTELLEN, ETAGÈRE VOORWERPEN, lederen REISZAKKEN, ELASTIEKE BALLEN, echt GOUD GALON etc.

50 vaatjes GRASBOTER.

15 ks. CHAMPAGNE (*Perrié.*)

eene partij SCHEEPSAFBRAAK,

bestaande uit: BLADKOPER, 2 koperen POMPEN, IJZERWERK, KETTINGS, TOUWWERK, BLOKKEN, ANKER, SCHIJVEN, MEDICIJNKIST, WASCHTAFEL, etc.

Verder:

2 kisten GLAZEN KNOOPEN.
1 baal BURIAL-CLOTH.
1 " blaauwe DRILL.
4 " ongebl. do.
2 kisten BATIK GOEDEREN.
1 " MUSLIN.
Een partijtje factuur-, rekening Courant- en pakpapier enz. enz.

voorts:

eene partij

Japansche Goederen,

t. w. prachtige porseleinen VAZEN van 70 duim en hooger, eenig BRONSWERK, als Herten, Karbouwen, Vogels etc. VERLAKTE BOEKENREKJES en THEEBLADEN, ZIJDE voor Dameskleeden, Cottonets, enz.

En ten 11 ure:

voor Rekening des Boedels van Wijlen Mevrouw de Wed. C. W. EBELL,

een ERF,

bebouwd met een STEENEN WOONHUIS en BIJGEBOUWEN, gelegen in blok M 3de deel, Sectie IV No. 133, buurt of wijk *Bazaar Baroe*, bij de verponding geregistreerd sub No. 8749. (10275)

JAPANSCHE WAPENKLEEDING.

De ondergeteekenden zullen op hunne Vendutie van Donderdag 27 dezer verkoopen:

eenen compleeten

Japansche Wapenrok met Koperen HELM

voorstellende de Uniform van 's Keizers Lijfwacht.

Dit stel is fraai en soliede bewerkt en mag met regt onder de zeldzaamheden gerangschikt worden, daar het niet dan met groote moeite verkregen werd; en een dergelijk stel dus niet ligtelijk weder aangebragt zal worden.

Maandag a. s. te bezigtigen.
(10251) GEBR. ROSELJE & Co.

Gebr. Roselje & Co.

zullen op Donderdag 27 dezer in Vendutie voor Rekening van belanghebbenden verkoopen:

30 Balen à 20 pees

ongebleekte DRILLS.

(10252)

Op de Vendutie van Donderdag 27 dezer,

zullen de ondergeteekenden mede opveilen:

20 kistjes CHAMPAGNE (*Jacquesson*), een factuurtje Fransch SPEELGOED, 4 groote PENDULE STOLPEN, eenig PLEETWERK, bestaande uit Koffij- en Theeservies, Zuurstellen, Blakers, etc., 30 stuks Japansche KRIP en zware ZIJDE.
(10250) GEBR. ROSELJE & Co.

VENDUTIE

Op Donderdag en Vrijdag den 27 en 28 December

voor de TOKO van den heer **RINCHON** op Noordwijk, **wegens Likwidatie** door

J. SPEET

van

Toko-Meubilair,

als groote fraaije Winkelkasten, platte Kasten, Meubilair,

WAGENS, PAARDEN, BENDY'S

Verders:

ZIJDEN STOFFEN, DAMES-KLEEDEN, BLOEMEN, super fijne LAKENS, TRICOTS, CASIMIER, Heeren VESTEN, DASSEN, BARÈGE en JACONAS, gebloemd GORDIJNGOED, Fransche MADAPOLLAMS van drie en een halve el breed, PARFUMERIEN, PRESENT-GLAZEN, en andere voorwerpen te veel om te detailleeren.

Dingsdag en *Woensdag* is alles voor een ieder te bezigtigen.
(10276)

Op de VENDUTIE van den 27sten en 28sten welke door J. SPEET, ten huize van den Heer *Rinchon*, op Noordwijk, zal gehouden worden,

zal nog worden verkocht:

30 dozijn Supra Fijne MANSHEMDEN,

60 stukken fraai GORDIJNGOED

groote bloemen van 32 Ellen lang.

1 kist opgemaakte **DAMES ROBES**, na de laatste smaak.
(10243)

Vendutie

op Vrijdag den 28 December,

voor de TOKO van den Heer **TENTÉE**,

op het STADHUISPLEIN,

door

van Riet & Ter Gouw,

van

Een partij SCHEEPSAFBRAAK.
Een " Oud. TOUWWERK.
Een " " LOOD.
Een " Koperen BOUTEN.
Een " " SPIJKERS.
Een " Oud. BLADKOPER.
Twee LENSPOMPEN.
Vier SCHEEPS-KOMBUIZEN met toebehooren.
Twee SCHEEPS-SPILLEN met Koperen BLAD, IJzeren BLOKKEN en SCHIJVEN.
Een partij LEKSTEENEN, en

wat verder zal worden te voorschijn gebragt. (10238)

Op de Vendutie van den 28 dezer

zullen worden verkocht:

20 Koebeesten

door

(10285) VAN RIET & TER GOUW.

Op de Vendutie van den 28sten dezer,

zullen **van Riet & ter Gouw** voor de Toko van den Heer

J. F. Tentée,

als nog verkoopen:

Eene partij Scheeps Provisien, als Erwten, Boonen, Brood, Vleesch etc,

als ook:

300 vel Kapleder.

([illegible]61)

Op de Vendutie van 28 dezer

voor de Toko van den Heer **TENTÉE**

zullen alsnog verkocht worden:

Spiegels, *Schilderijen*, *Horologien*, *diverse Fransche Provisien*, *Lijnwaden*, etc,;

alsmede:

3 Karbouwen.

Alle Koopmanschappen kunnen worden bijgebragt.
(10278) VAN RIET & TER GOUW.

Op de Vendutie van 28 dezer zullen worden verkocht:

verscheidene partijen **Houtwerken, afbraak** van alhier ter reede gesloopte schepen, van af heden te bezigtigen bij de Welkomstbatterij achter den Kleinen Boom. zijnde de Koopen behoorlijk afgedeeld en door hunne nommers te onderscheiden.
(10277) VAN RIET & TER GOUW.

VENDUTIE

Wegens vertrek,

op Maandag den 31sten December 1860,

voor het woonhuis van den WelEdel Gestr. Heer kapitein

TUCKERMANN,

in het Kampement te WELTEVREDEN,

door

CASSALETTE & Co.

van eenen zoo goed als nieuwen **INBOEDEL,**

bestaande uit:

Een Mahonijhouten AMEUBLEMENT, met paardenhaar bekleed, Mahonijhouten TAFELS, met Marmeren bladen, CONSOLES, SPEELTAFELS, KASTEN, BOEKENKASTEN, 1 LESSENAAR, BANKEN, STOELEN en TAFELS.
Een zeer fraai Mahonijhouten **TOILET.**
Een dito dito **LEDIKANT.**

IJzeren en Houten LEDIKANTEN,

SPIEGELS en SCHILDERIJEN,

HANG- en TAFELLAMPEN, STOLPEN, CARPETTEN, en ALCATIEVEN, GLASWERK, en PORCELEIN,

waaronder een SERVIES van Chineesch Porselein.

Voorts:

Een uitmuntende **PIANINO**, uit de fabriek van *Fçois. Berden & Co.*, acht maanden in gebruik en zonder gestemd te zijn, gedurende dien tijd op orchest toon gegebleven.

wijders:

Een span goede

WAGENPAARDEN,

Een MILORD, zoo goed als nieuw,

Wagentuigen, Keukengereedschappen, enz., enz.

Alles op Zondag 30 December te bezigtigen. (10274)

Het Duivel verjagen in Japan.

In de Ni-goeats d. i. de tweede maand, en bij ons de derde, — want het Japansch nieuwe jaar valt in Februarij heeft er in geheel Japan van af het keizerlijk Paleis tot in de stulp van den armsten daglooner eene groote plegtigheid plaats, het verjagen namelijk van den Duivel.

Dit geschiedt op de volgende wijze.

Een paar handenvol erwten worden op een aarden schotel boven het vuur warm gemaakt. Tegen donker worden de erwten nadat zij van de schotel genomen, en bekoeld zijn door het geheele huis uitgestrooid. Geen enkele kamer, noch portaal wordt vergeten, terwijl men daarbij luidkeels uitroept «*One azato! One azato.*" Wat dit precies in het Hollandsch beteekent weet ik niet. Ik denk voor het naaste. »Ga heen Duivel," want een tolk dien ik daarnaar vroeg, antwoordde mij dat die woorden daarop doelden.

Is de voorraad erwten bijna uitgestrooid, dan wordt het restant in een uitgeholde bamboes gedaan, en nadat deze is digt gemaakt buiten de voordeur op straat geworpen, zoodat men des anderen daags 's morgens, overal eene menigte bamboezen ziet liggen.

Is dit gedaan dan komen vrienden en kennissen bijeen, en wenschen elkander geluk met het vertrek van den Duivel. De onontbeerlijke Sakki kruik gaat alsdan lustig in het rond, en maar al te dikwijls vergeet men dat de Duivel die men in de Bamboezen koker gekerkerd waant, ongemerkt in de Sakki-kruik een plaats weet te vinden.

Tot mijn leedwezen ontbreken mij de bescheiden, waaruit ik de juiste beteekenis van het Duivel verjagen den Lezer kan mededeelen. De japanners wisten mij er niets anders van te zeggen, dan dat het eene overoude gewoonten was.

Zij gelooven aan de magt van den Duivel. Op mijne vraag op welk tijdstip van het jaar hij weder in huis kwam om de volgende Nigoeats weder verjaagd te kunnen worden, antwoordden zij lagchend dat zij het niet wisten.

Over het algemeen heeft men in Japan allerzonderlingste begrippen. Zoo speelt daar onder anderen de vos in het Japansch *kitseneh* genaamd, een groote rol. Verstandige en alles behalve ligtgeloovige Japanners hebben mij plegtig verzekerd, dat de vos bij voorkeur door den Duivel bezeten is en dat hij daardoor de menschen kan lokken waar hij wil. Liefst doet hij zulks aan randen van afgronden, en voor modderpoelen; speciaal zijn het de Bosch-priesters die van den *kitseneh* veel te lijden hebben. Tijdens ik in Japan was, is het tweemalen gebeurd dat een Boschpriester hangende aan een boom, en een ander geworgd op den grond gevonden is. Toen ik hen die mij dit kwamen vertellen naar de reden vroeg, antwoordden zij mij. »Dat heeft de kitseneh gedaan." De kitseneh kan ook maken dat men voor een brug staande, die niet over kan komen. Hoewel onzigtbaar, want dit weet hij zich door de kracht van den Duivel te maken, neemt hij een ieder beet dien hij maar wil.

Op mijne vraag of er ook Spoken in Japan waren, werd mij verzekerd dat er in Nagasaki een huis was waar men alle avonden op gezette tijden niets anders dan menschenhanden zonder eenig ander deel van het ligchaam zag, die zich heen en weder bewegen terwijl in een ander huis, ook op een gezet uur eensklaps eene menigte vrouwen met loshangende haren ieder met een porceleinen theekopje in de hand, op een ieder kwamen aanstormen die zich aldaar dorst te begeven. Raakte men dit theekopje aan, dan was het enkel stof.

En zoo zijn er nog verscheidene andere zaken die ik met de oudewijvenpraatjes bij ons te Lande, en ook hier ter plaatse in omloop, gerustelijk op ééne lijn durf te stellen.

Het is waar, de japanners over het algemeen genomen, zijn eerder ongeloovig dan ligtgeloovig. Ik heb er zelfs aangetroffen die met alles den spot dreven, maar in den regel waren deze laatsten de beste broers niet. En toch waren het de ongeloovigen die mij dikwerf de gewigtigste vragen op het gebied der Godsdienst kwamen doen. Zoo kwam er mij eens een Japanner vragen, wat een atoom was, want dat hij gehoord had dat de wereld daaruit geschapen was, en waarom God niet alles had voorgebragt.

K.

Bladvulling.

Eene Geschiedkundige Anecdote.

Volgens eene oude en zelfs in de nieuwere tijden nog dikwijls herhaalde overlevering, beviel MARGARETHA, dochter en opvolgster van den Graaf FLORIS van Holland, in het jaar 1268 van 365 kinderen, en wel, omdat God haar wilde straffen, dat zij eene arme vrouw, welke door haar ten onregte van echtbreuk beschuldigd was, een aalmoes had geweigerd. Zij baarde zonen en dochters, die JOHAN en ELIZABETH genoemd werden. Op eene groote schilderij, in een dorp in de nabijheid van 's Gravenhage, was dit onderwerp of verhaal voorgesteld en naast deze schilderij bewaarde men een groot bekken of doopvont, waarin de kinderen gedoopt waren.

De oude Jaarboeken of Kronijken maken van deze zeldzame Sage geene melding en de nieuwere zijn in hunne verhalen niet gelijkluidende. Onderscheidene Geleerden hebben daarover een onderzoek in het werk gesteld en eindelijk is het een Hoogleeraar te Leyden gelukt, het raadsel op eene allezins natuurlijke wijze te verklaren. Hij onderzocht namelijk het grafschrift van de Gravin en van haren Zoon en vond dat de Gravin op goeden Vrijdag, in het jaar 1276, die op den 26sten viel, verlost was. Nu nam het jaar toenmaals den 28sten Maart zijn begin, er waren derhalve na hare bevalling twee dagen verloopen in het jaar; men zeide derhalve schertsend, zij had zoo vele kinderen gebaard als er dagen in het jaar zijn. De geschiedenis gewaagt ook slechts van twee kinderen, die JOHAN en ELISABETH heetten. Een dubbelzinnige inval was derhalve de aanleiding tot deze belagchelijke overlering.

Ontdekking van het Graf van Hippokrates.

De »Espérance" van Athene behelst het berigt, dat in de nabijheid van Arnaoutli, niet ver van Pharsalia, onlangs eene graftombe is ontdekt, die met zekerheid wordt opgegeven, als het graf van HIPPOKRATES te zijn, terwijl het opschrift duidelijk de echtheid daarvan staaft. In de Tombe is een gouden ring gevonden, eene slang voorstellende — in de oudheid het Sijmbool der geneeskunde — evenals eene kleine gouden keten aan een dun stuk goud gehecht, dat de schijn van een voorhoofdsband heeft. Bij deze dingen lag nog eene bronzen buste, die verondersteld wordt van HIPPOKRATES zelven te zijn. Zoowel deze voorwerpen, als de steen, die het opschrift draagt, werden aan HOUSIN Pacha, gouverneur van Thessalië, overgereikt, die ze verder naar Constantinopel liet vervoeren.

VERKOOP
van
JAPANSCHE GOEDEREN.

Op Maandag den 31ste December 1860
zullen de Ondergeteekenden publiek verkoopen de ondervolgende Japansche goederen, aangebragt per "WILLEM EGGERTS", als:

10,000 Bezems.
40 Schutsels van 6 bladen.
58 » » » 8 «
66 kisten diverse Paijongs.
1 » koperen Keteltjes.
126 pakken Tjintjouw.
5 kisten rood Koperdraad.
50 pakken à 2 rol vloermatten.

(10244) JOHN PRYCE & Co.

Verkoop van een SCHIP en LADING.

Op Maandag den 31 December 1860,
zullen de ondergeteekenden publiek verkoopen,
op last van den BRITSCHEN CONSUL,
ten 10 ure precies:
het Engelsch Barkschip
JULIET ERSKINE,
zoo als het thans ligt ter reede alhier, met staand en loopend Tuig, 2 Ankers en Kettingen en een stel Zeilen; en daarna de waarlooze Inventarisgoederen, zoomede de Lading, bestaande uit:
10399 Singapore Planken
van 16 v. 9 × 1¼ d.
en 1183 dito dito
van 12 v. 9 × 1¼ d.
De Planken zijn van superieure kwaliteit en zullen worden verkocht bij Kavelingen van 200 stuks.
JOHN PRYCE & Co.
BATAVIA, 19 December 1860. (10279)

Op de Vendutie
van Maandag, den 31 December 1860,
zullen de ondergeteekenden nog verkoopen:
50 vaten Superieur ENGELSCH BIER
op heele en halve flesschen.
50 vaten Gezouten VLEESCH,
270 zakken HAVER,
Zoomede eene partij Stalhalsters, Stijgbeugelriemen, oversingels etc. etc.
(10287) JOHN PRYCE & Co.

Op de Vendutie
van Maandag den 31 December,
zullen alsnog worden verkocht:
15 balen WOL,
38 balen GEITENVELLEN,
Afkomstig van het Engelsch schip Snake.
(10289) JOHN PRYCE & Co.

Op de Vendutie van Maandag den 31 Dec.,
zullen alsnog worden verkocht:
Een BOOT en Diverse Scheeps Goederen, afkomstig van het verongelukte Schip „Herculean."
Alsmede eene SLOEP lang 26 voet met riemen enz.
(10288) JOHN PRYCE & Co.

Maynard & Noyes'
BLACK
WRITING INK.
MANUFACTURE ESTABLISHED 1816. BOSTON.

THE manufacture of this Ink was commenced in 1816, and the quality has now been tested bij the public for MORE THAN FORTY YEARS. During this time it has been constantly increasing in public favor and patronage, and is now the leading article in the country.

Those who may be ignorant of its superiority and reputation are invited to read the following testimonial, and to make trial of it themselves. When the best judges, after using it more than twenty-five years, express themselves in one manner concerning its superior excellence, it is quite evident that no one *need* be troubled with *bad* ink.

REGISTRY OF DEEDS, BOSTON.

Messrs. Maynard & Noyes: I have made use of your Writing Ink for the recording of deeds, &c., the past *twenty-five years*, and take pleasure in renewing my testimonial of its superiority. From the appearance of the records in my office, I consider it particularly adapted for all purposes where *permanency of color is requisite or desirable, as my oldest records prove it to be unalterably black.*

HENRY ALLINE, REGISTER OF DEEDS.

The above popular INK, together with Carmine, and Copying Ink, is for Sale by the Manufacturers, in Boston; also, at Wholesale and Retail, by Stationers and Booksellers throughout the United States, British Provinces, and bij
W. BRUINING,
(10283) Batavia.

Een nieuwe zending
CASTOREN HOEDEN
van Londen ontvangen bij
(10260) BRANDON & Co., *Stad & Rijswijk.*

AVIS.

Liquidation de la Maison RINCHON à *Nordwyck*, et de celle FOUCAULT & Co. *Pintoe Besar.* RINCHON Liquidateur.

FOUCAULT Successeur

à l'honneur de prévenir le Public de Batavia qu'à partir du 1er Janvier 1861 toutes relations d'affaires cessant avec Monsieur RINCHON, il ouvrira son magasin dans la maison sise à *Nordwyck;* sous la raison:

aux Armes de Paris
A. FOUCAULT.

La liquidation ci-dessus mentionnée sera faite par Monsieur RINCHON ou par un chargé selon sa volonté; de plus Monsieur FOUCAULT prévient, que la vente Générale de toutes les marchandises provenant de l'ancienne Maison RINCHON, ayant lieu les 27 et 28 courant, il ouvrira sa nouvelle maison avec une grande et belle facture, qu'il vient de recevoir directement de Paris, par le Onderkerk aan den Amstel et par conséquent il ne conservra aucunes des marchandises de l'ancienne Maison RINCHON. Les personnes qui voudront bien l'honorer de leur confiance trouveront dans son magasin toutes marchandises de 1e choix et de 1e qualité.

NOUVEAUTÉS
POUR
DAMES ET MESSIEURS
venant des 1res. Fabriques de Paris.

Etoffes en Pièces.
Jaconnas de toutes couleurs.
Mousselines " " "
" Laine.
Barèges noirs.
Crêpes "
Merinos blancs et noirs.
Satins " " "
Taffetas " " "
Moires " " "
Tarlatanes blanches et bleues.
" roses.
Mousselines au plumetis.
Brilliantés.
Satinés.
Florences blanches.
" roses.
Veloutines pour Garnitures de sortie de Bal.

Lingerie confectionnée.
Matinées en Jaconnas.
Caracos "
Peignoirs " brodés avec pélerines.
Camisoles brodées.
Jupons brodés.
Zouaves en Mousseline, brodés et rubanés.
Basquines Brodées.
Chemises brodées et festonnées.
Mouchoirs brodés.
" dentelle vrai guipure.
Parures, Guipures et Mousselines brodées.
Cols brodés et montés.
Guipures de fil.
Bandes Anglaises brodées Nau plumetis.
Tulles illusion blancs et noirs.
" " à poids et à fleurs.
" de soie à fleurs.
Blondes blanches et noires.
Dentelles noires.
Valenciennes, Entourées.
" brodées en fil.
Echarpes de tulle, brodées.
Fichus de tulle, noirs et blancs.
" " " Marie Antoinette.
Bertes.
Mantelets, dentelle noire.
" soie Trivole.
" " Bolonaise.
" " Beaupréau.
" " Philemèle.
" " Navailles.
" brodés.
Paletots taffetas.
" " souvenir.
" " Seymour.
" " Canotier.
" " Capucin.
Sorties de bal, Agnès Sorel.
" " " Lucrèce.
" " " Charlotte Cordray.
" " " Elvina.
" " " Imperiales brodées.

Robes.
Robes Jaconnas, à puillos et à Volants.
" Mousselines à fleurs à careaux.
" " Pompadour.
" " à Volants.
" " Camayeux.
" " brochées.
" de soie Grenadine.
" " et coton.
" Barèges.
" imprimées et unies.
" Gaze Chambery.
" Dona Maria.
" de soie, noires et à volants de velour.
" " " roses Grises.
" " " Pompadour.
" " " Brochées.
" " " Imprimées.
" " " Unies.
" Foulards de soie.
Jupons, Cages.
Corsets, Buses et lacets.
Toilettes complètes pour Mariées.

Rubans.
Gd. choix de Rubans de tous genres et de toutes couleurs.
Boucles d'orées pour ceintures.
Cordons de soie et or.
Agraffes Egyptiennes.

Coiffures.
Coiffures en Chenille de toutes couleurs.
Filets à Glands et ruches.
" à choux devant et derrière.
" avec nattes en or et au velours.
" à Perles et à Barbes.
" Helène.
" Magenta.
" Palestro.
" Quadrillées.
" à fleurs à Rubans.
" Impératrice.
Filets Circassiens.
Caches Peignes en Chenille.
Peignes dorés, découpés et unis.
Grand choix d'Epingles et Agraffes pour Coiffures.

Chapeaux.
Chapeaux de Paille.
" à Plumes d'Autruches.
" à fleurs et rubans.
Voilettes noires, vrai dentelle
Grand choix de Fleurs fines.

Gants.
Véritables Gants Jouvin.
Gants de soie.
Mitaines de soie, et de jais,
" brodées.
Cours de Gants.

Bas.
Bas de soie, noirs et blancs.
" de fil d'Ecosse.
Grand choix d'Eventails nouveaux.
" " d'Ombrelles en dentelle noire.
Bracelets de Corail.
" de Perles, d'Ecaille, d'Ambre.
Bourses en velours.
" avec chaine.
Porte-Monnais de toutes sortes,
Porte-Crayons, argent.
Poupées de toutes sortes.

Nouveautés pour Messieurs.
Broderies pour Costumes d'Employés Civil.
Epées nouvelles.
Dragones et Chapeaux.

Draps.
Draps 1e. qualité pour habits.
" Legers pour redingotes et paletots.
" Zephir melangés soie.
" Asticotine.
" Faconés noirs.
" Côtelés noirs.
Veritables Flanelles Française pour Paletots du Matin.

Pantalons.
Grand choix de Nouveautées pour Pantalons.
Pantalons à bandes brodées.
" noirs et de couleurs.

Gilets.
Gilets de soie, noirs et couleurs.
" " satin.
" " Valencias.
" " Toile Anglaise.

Grand choix de Cravates.
Cravates à Filets.
" Grenadine Brochée.
" Windsor, Gaze rayée.
" Louis XIII.
Chemises unies et brodées.
Chaussettes de soie.
Casquettes de Velours.
" Jocquets.
" en Velours forme Autrichienne.

Chapeaux.
Chapeaux Gibus.
" de Paille, superfine.
" Pelissier.
" Canotier.
" de fentre Garibaldi.
" Cavour.

Grand Assortiment de Boutons,
pour Paletots, Pantalons, Gilets, etc. etc.

Grand assortiment DE CHAUSSURES pour *Dames* et pour *Messieurs*
venant des meilleures fabriques de Paris.

AVIS.

Mademoiselle NEPPERS sera chargée de la confection des Robes et Modes.
L'exposition des marchandises aura lieu incessamment et sera annoncée quelques jours à l'avance dans le Journal. (10271)

Gezusters de Bruijn
Ontvingen per *Maria Adolfina*:
een keurig Factuur
MODEWAREN,
bestaande uit: BARÊGE, ORGANDIE- en JACONET-JAPONNEN, BURNONS, dito los et fantasie, CHENILLES COIFFURES, BLOEMEN, VEDEREN.
Zoomede:
diverse soorten van
HOEDEN,
als: AMAZONE VICTORIA à POMPOM, GARIBALDI, ANDALOUSE, etc. (10249)

Voor 1861.
Kantoor-Almanak............ƒ 1,—
» Opgeplakt.... » 1,50
Zak-Almanak, zeer geschikt voor notitieboekje.... » 1,50
» *franco* per Post. » 2,—
Verkrijgbaar bij
(10226) W. BRUINING.

Zes fraaije
ENGELSCHE REISWAGENS,
geheel gemonteerd.
Bij
(10230) ABEELEN, DENNISON & Co.

VIN DE QUINIUM,
per dozijn ƒ 48,—.
Sulphas Quinini,
per flacon, inhoudende een ons Medicinaal Gewigt, ƒ 8.—.
(10227) Bij L. PLATON & Co.

Let Wel!
In den loop van Januarij
zijn de Ondergeteekende per CORINGA verwachtende:
eene partij
roode Appelen in IJs,
die bij arrivement in kleine kavelingen op Vendutie zullen worden verkocht.
(10258) CASSALETTE & Co.

Pas Ontvangen:
Versche Boter en Tuinzaden,
Verwen en Oliën in soorten, Spijkers [illegible] nieuwe Haring.
Manilla SIGAREN
Cortados en Habanas No. 2, Londres etc.,
IJzer, Zink, Meubilair.
(10245) ABELS & Co.

BRANDON & Co.,
hebben ontvangen een groote partij
MAILKOFFERS,
in alle grootens.
(10259)

MACHINERIEN.
De Ondergeteekenden, Agenten op Java, van de Heeren
FAWCETT, PRESTON & CO.,
Ingenieurs te Liverpool,
zijn bereid bestellingen aan te nemen op
Suiker- en Rijstpelmolens,
Centrifuges, Stoommachines,
zoowel voor het Land als voor Schepen,
Gaz-Toestellen,
Zaag-Machines,
ARAK-DISTILLEER-TOESTELLEN,
IJzeren Praauwen,
***Suikerpannen,* in alle dimensiën,**
en alle andere soorten van
Machineriën.
Zij bieden te koop aan:
een Hoogdruk Stoommachine en Suikerrietmolen,
vervaardigd bij de hierboven genoemde Firma, waarvan de afmetingen zijn als volgt:

Diameter der Cylinder		....	26	Eng. duimen.
Lengte "	"	....	54	" "
Diameter "	"	(Stoommachine) ..	14	" "
Lengte "	"	Slag van dito	22	" "
Diameter "	"	Stoomketel	5	" voeten.
Lengte "	"	....	17	" "

Voor nadere informatien gelieve men zich te vervoegen bij
(10176) MORGAN, MELBOURN & Co.

De ondergeteekenden ontvingen met het Fransche schip „LE BON PERE," direct van Bordeaux.
Een groot Factuur.

Fransche
Provisiën en Dranken

van de meest gezochte en bekende merken, alle uitgezonden onder het Contra merk van het op Java zoo gerenommeerde huis **BAOUR & Co.**, te Bordeaux als:

Fruits au Jus assortis.
" à l'eau de vie.
" au Noyau.
Griottes à l'eau de vie.
Olives amellau.
" farcies.
Capres au Vinaigre.
Anchovis au Sel.
Gelées assortis en ½ flacons.
Fruits au Candi.
Tomates en ½ boutielles.
Fruits au Vinaigre assortis.
} Marque. Teyssonneau Je.

Welk laatste artikel vooral de aandacht verdiend als zijnde tot heden nog niet van Frankrijk aangevoerd.

Verder:

Chocolat Louit en poudre.
" " papier Jaune.
Saucissons de Bologne.
Vermicelle jaune } caissons de 2½ K°. 50.
Macaroni blanc
Pâtes d'Italie assorties en pobans.
Gelées superfines en pots en verre.
Bonbon riches assortis.
Huile d'Olive en bouteilles et flacons.
Vinaigre à l'Estragon.
do. en Barriques et Caisses.
Sirops assortis en ½ bouteilles.
Eau de vie blanche.
Marasquin de Trieste.
Paniers de 2 pomponelles anisette (1 blanche et 1 rose).
Muscat Frontignan en ½ bouteilles.
Bourgogne en ½ et ½ bouteilles { Chambertin. Romanée. Clos Vougeot. Hermitage. Beaune. Nuits. Volnay.
Haut Sauternes.
St. Julien Medoc. } en caisses de 4 douzaines.
Ducasse Pauillac.
Cantenac.
Chateau Pez. } en caisses de 1 "
" Marin.

Voorts:

Fijne KURKEN.
CAPSULES etc.
Een en ander wordt zoowel *en* gros als en detail tot zeer billijke prijzen geleverd door
(10284) VAN RIET & TER GOUW.

De ondergeteekenden hebben wederom ontvangen:

Engelsche JAGTGEWEEREN,
REVOLVERS van Deane en Adams,
" " Lefaucheux,
GEWEEREN à Bascule,
PERCUSSIONS,
zoomede een factuur
SOKKEN, BORSTROKKEN, PAARDENDEKENS, fijne DEKENS, IJSDEKENS, fijn GORDIJNGOED, etc. etc.
(10260) JOHN PRYCE & Co.

S. B. van Kleef & Co.,
PASSER PISANG en RIJSWIJK.

Ontvangen per *Cornelia Geertruida*.

Een gesorteerd factuur puike Engelsche **PROVISIEN** van *Hesketh, Davis & Co.* als:
SAUCES, CARROTS.
Assorted PICKLES.
JAMS, JELLES, SALMON.
MOCKTURTLE and OXTAIL SOUP.
Red HERRINGS.
Huntly & Palmer's BISCUITS etc. (10292)

Ancienne Maison SEUFFERT,
Combet Successeur,

Vient de recevoir de PARIS, par le *Château du Gol*, und grand assortiment de

CHAUSSURES,

pour Hommes, Dames et Enfants.
Bottines à Elastiques et Cracoviennes. Souliers dorés, vernis, lasting Français Satin de soie noir et blanc, Pantoufles brodées pour dames.
Mules de Chambre souliers de ville et de bal pour Hommes. (10291)

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY

Zijn de gezandten der beschaafde zoo wel als der onbeschaafde wereld. Men behoeft dezelve slechts te gebruiken om ze te beschouwen als de eenige geneesmiddelen voor alle mogelijke kwalen zoowel in alles uitwendig.

Deze beroemde Pillen, alsmede de Holloway Zalf, zijn op franco aanvrage te bekomen tegen de ondervolgende prijzen, à contant:

Doosjes Pillen @ ƒ 1,—, ƒ 3,—, ƒ 5,—.
Potjes Zalf " 1,—, 3,—, 5,—.

Te *Soerabaya* bij LE ROY & Co.
" " " MOSSEMBEKKER & Co.
" " " D. MAURITZ MARTENS.
" *Banjoemaas* " M. S. CHERIMAN.
" " " J. S. MARTERUS.
" *Probolingo* " ZIMMERMANS.
" *Djocjokarta* " DECKENS & Co.
" " " Wed. C. W. VAN DER LAAN.
" *Soerakarta* " Wed. SAFFLASER & ZOON.
" " " W. VELDMAN & Co.
" *Tegal* " Wed. VAN DORT.
" " " A. J. VAN DER VOORT.
" *Cheribon* " W. GALISTAN.
" *Buitenzorg* " P. SCHREUDER.
" *Samarang* " DE GROOT, KOLFF & Co.
" " " R. L. DE LYON.
" " " JOOSTEN & Co., en de
Hoofd-Agenten voor *Java*,
(10230) SOESMAN & Co.

THEODORE MAYR
van Winnerl te Parijs,

heeft de eer het publiek te verwittigen, dat hij zich te Singapore gevestigd heeft voor het repareren van

Horologien, Byouterien, Chronometers en Zeevaartkundige Instrumenten.

Eene veeljarige ondervinding in de eerste huizen van Parijs, zoowel als gematigde prijzen doen hem hopen diegenen, welke hem met hun vertrouwen vereeren, te voldoen.
Een goede voorraad van **HOROLOGIEN** is steeds voorhanden aan het *Bureau der Horologiemakers-Vereeniging*, No. 4 *Battery Road, hoek der markt* te SINGAPORE.
(10228)

Op nieuw ontvangen:
Rob. Boyveau Laffecteur.

Met bijbehoorend recept voor het gebruik, in het Hollandsch.
Per dozijn ƒ 48,—.
Bij
(10286) L. PLATON & Co.

TE KOOP het Huis op Noordwijk,
bewoond door en behoorende aan
(10272) J. B. ROSELJE.

TE KOOP
Het HUIS,
gelegen aan de OOSTZIJDE van het **KONINGSPLEIN**.
nabij de WILLEMSKERK, met het daarbij behoorende **ERF**, toebehoorende aan den Heer *P. van Motman*.
Te bevragen bij
(10218) MACLAINE, WATSON & Co.

TE KOOP
HET LAND
JANLAPPA,

toebehoorende aan den Hoog WelG. Heer Mr. V. M. baron d'Ablaing van Giesenburg.
Nadere informatien zijn te bekomen bij
(10217) MACLAINE, WATSON & Co.

TE KOOP het HUIS, op Cramat thans bewoond door den Heer *Uhlenbeck*.
(10215) REIJNST & VINJU.

TE KOOP.

Wegens vertrek op voordeelige voorwaarden het aangenaam gelegen huis op **Molenvliet**, bewoond door den heer *L. Bras*. Information bij
(10232) CASSALETTE & Co.

Wordt te koop gevraagd:
een Europesche of Bengaalsche
volwassen Stier.

Te bevragen bij
(10294) W. BRUINING.

TE KOOP TWEE
HUIZEN
op SAWA BESAAR.
(10211) A. L. TIETZ.

KAMERS TE HUUR MET KOST,

bij eene Familie op Noordwijk,
nabij de *Sluisbrug*.
Nadere inlichtingen bij den uitgever dezes.
(10263)

Eene jonge Dame die hare opleiding gedeeltelijk in Duitschland gedeeltelijk in Holland genoten heeft en de twee laatste jaren op eene kostschool in Engeland werkzaam geweest is, wenscht eene plaatsing als

Gouvernante,

zoo mogelijk op eene der hoofdplaatsen van Java.
Voor verdere informatien wende men zich onder letter C. X. aan het bureau dezer Courant. (10237)

Het **KANTOOR** van de ondergeteekenden is van af Maandag den 31sten December
verplaatst
naast het Kantoor van de Heeren **Purvis & Co.** nabij de Pakhuizen van de Heeren **B. Kopersmit & Co.**
(10293) G. BUIJN & Co.

Ned. Ind. Escompto Maatschappij.

Aan Houders van 4 pCt. Obligatiën der Ned. Ind. Escompto Maatschappij, waarvan de laatste Coupons vervallen op 31 December 1860, wordt bekend gemaakt dat van af 15 Januarij aanstaande ten kantore der Maatschappij verkrijgbaar zullen zijn de nieuwe bladen Coupons, en wel, voor obligatiën aan toonder op vertoon dier obligatiën, en voor obligatiën op naam tegen afgifte der talons.
Des verkiezende zullen aan Houders van laatstgenoemde obligatiën de Coupons, na inzending der talons, per post worden toegezonden.
TIEDEMAN & VAN KERCHEM,
(10216) *Directeuren.*

Aan Sollicitanten wordt ter vermijding van veelvuldige Correspondentie bekend gemaakt, dat in de betrekking van Administrateur adres Lt. H. Postkantoor Pekalongan, is voorzien. (10270)

HET DAGBLAD VAN SOURABAIJA.

De ondergeteekende heeft het voornemen om van af primo Januarij e. k. onder zijne hoofdredactie eene Courant onder bovenstaanden titel uittegeven.
Deze Courant zal tweemalen 's weeks verschijnen of zoovele meerdere malen als belangrijke nieuwstijdingen of spoedvereischende advertentien zulks zullen vereischen.
De prijs van het Abonnement is gesteld op ƒ 20,— 's jaars; postvrij door geheel Nederlandsch-Indie.
De drie eerste nummers zullen als proefbladen gratis worden verspreid.
Abonnementen worden aangenomen ter Courant-, Boeken Handelsdrukkerij van den ondergeteekende, aan de Groote Rivier naast het Postkantoor te Sourabaija.
(10214) J. J. NOSSE.

Algemeene Zee- en Brand-Verzekering-Maatschappij te *Rotterdam.*

De Ondergeteekenden bij behoorlijke Acte van Volmagt benoemd zijnde tot **AGENTEN** van de te Rotterdam gevestigde
Algemeene Zee- en Brand-Verzekering-Maatschappij,
zijn van af heden bereid, voor rekening van genoemde Maatschappij. ricico's tegen Zeegevaar over te nemen.
BATAVIA, 22 *December* 1860.
(10248) BüSING, SCHRöDER & Co.

Hôtel du Commerce,
gehouden door den Heer en Mevrouw
SCHMID
te Sourabaya.

Dit aangenaam Hôtel, gelegen in het midden der stad in de onmiddelijke nabijheid der handelskantoren, hoofdwacht, societeit, commedie, etc. is bijzonder aan te bevelen voor familien, die verlangen rustig te logeren.
HH. reizigers die denken eene maand of meer in voornoemd Hôtel te moeten verblijven, zullen als Commensalen beschouwd worden en alzoo **maar ƒ 100 per maand betalen.** (10234)

De ondergeteekenden likwiderenden voor de firma's **DE WEERT, RUIJL & Co.** te *Batavia* en **RUIJL, CRAMER & Co.** te *Sorabaya*, noodigen bij deze alle Crediteuren van genoemde firma's uit, eene **algemeene vergadering** te willen bijwonen, op *Maandag den 7den Januarij* e. k., des morgens ten ELF URE, in de JAVASCHE BANK alhier, ten einde Rekening en Verantwoording van hun beheer te hooren afleggen, en zoodanige voorstellen te bespreken als dan zullen gedaan worden.
De Rekening ligt inmiddels bij hen ter inzage.
W. RUEB.
D. BAUDUIN.
BATAVIA, 22 Dec. 1860. (10246)

Bataviaasch
HANDELSBLAD.

Heeren Inteekenaren op het *Bataviaasch Handelsblad* worden beleefd verzocht, hun Abonnement voor het **Eerste Halfjaar 1861** bij tijds te verlengen, alsmede voor de MAIL-EDITIE, ten einde van de geregelde toezending dezer Bladen verzekerd te zijn.
Aanvragen om nieuwe Abonnementen worden evenens, met DUIDELIJKE OPGAVEN van Naam, Voornaam en Woonplaats, bij tijds verzocht, om daarna de oplage te kunnen regelen.

Prijs per Halfjaar voor de GEWONE EDITIE:

Voor *Batavia*	ƒ 12,50.
" *Java*	" 15,—.
" de *Buitenbezittingen*	" 17,50.
" *Nederland*	" 22,50.

Prijs per Jaargang voor de MAIL-EDITIE:

Aan de Drukkerij te ontvangen	ƒ 20,—.
Op *Java*	" 22,50.
" de *Buitenbezittingen*	" 25,—.
In Europa, franco per Overland-Mail	" 27,50.

De Inteekening en Storting derzelve, alsmede voor Advertentiën voor deze Bladen, kan ook geschieden:
Te *Cheribon* bij de Heeren M. BLOK & Co. en A. A. RUZETTE.
" *Tagal* " " " A. J. VAN DER VOORT.
" *Samarang* " " " SOESMAN & Co.
" *Soerabaya* " " " LE ROY & Co.
" *Pasoeroean* " " " WEIJERMANS & Co.
" *Banjoemaas* " " " J. S. MARTHERUS.
" *Madioen* " " " A. HOGENRAAD.
" *Padang* " " " R. H. VAN WIJK Rzn. en
op de *Buitenbezittingen* bij de Agenten der Stoomschepen van W. CORES DE VRIES.
De Uitgever,
W. BRUINING.
BATAVIA, 1 *December* 1860. (10233)

Zee Verzekering Maatschappij
NEPTUNUS
TE ROTTERDAM.

De ondergeteekende bij behoorlijke acte van volmagt benoemd zijnde tot agent van de te Rotterdam onder den naam van

NEPTUNUS,

gevestigde Maatschappij van Verzekering tegen Zeegevaar zijn van af heden bereid voor rekening van genoemde Maatschappij risico's tegen zeegevaar over te nemen.
BATAVIA, 22 *December* 1860.
(10249) BüSING, SCHRöDER & Co.

Inrigting
VOOR
OPVOEDING EN ONDERWIJS,
te SALATIGA.

De ondergeteekende, de school van Mevrouw MARTHERUS overgenomen hebbende, berigt belanghebbende, Ouders en Voogden, dat er nog ruime gelegenheid bestaat

tot plaatsing van Kostleerlingen

van 6 tot 12 jaren, op zeer billijke voorwaarden.
Brieven franco. M. HILDERING.
(10267) Part. Onderwijzer.

De ondergeteekende maakt gaarne openlijk met de meeste lof melding van de zorg en de in alle opzigten betamelijke behandeling, welke door zijne familie is ondervonden, op de reis naar Java, aan boord van het Ned. koopvaardijschip *Ouderkerk aan den Amstel*, kapt. *Swart*; aarzelende hij dan ook niet die gelegenheid aan andere reizigers aan te bevelen.
BATAVIA, 24 December 1860.
(10266) A. PRINS.

Met een der Stoomschepen is alhier zonder adres aangebragt **Eene DISPENSKAST.** De belanghebbende wordt verzocht dezelve in Ontvangst te komen nemen dan wel zich Schriftelijk te wenden aan
(10247) W. CORES DE VRIES.
BATAVIA, *den* 22 *December* 1860.

Stoomvaart
IN DEN
INDISCHEN ARCHIPEL.

Het vertrek der Stoomschepen in iedere maand gedurende het jaar 1861 is geregeld als volgt:

van BATAVIA
naar MUNTOK, RIOUW en SINGAPORE den 3den en 17den.
naar SAMARANG en SOERABAYA den 7den en 22sten.
naar BILLITON, PONTIANAK en SINKAWANG den 8sten.
naar BENKOELEN en PADANG den 23sten.

van SOERABAYA
naar MAKASSAR, TIMOR KOEPANG, DELHI en de MOLLUKKEN den 13den.
naar BAWEAN en BANJERMASSING den 27sten.

Nadere inlichtingen te bekomen bij
W. CORES DE VRIES } te *Batavia* en te *Soerabaya*
(10219) B. KOPERSMIT & Co. *Samarang.*

Naar Singapore.
Het vertrek van het Stoomschip
KONINGIN DER NEDERLANDEN
is bepaald op den **17 JANUARIJ** e. k.
Nadere inlichtingen te bekomen ten Kantore van
MACLAINE, WATSON & Co.
(10282) *Directeuren der N. I. S. Maatschappij.*

Het VERTREK der Stoomboot
Koningin der Nederlanden,
naar Samarang en Soerabaya,
is door tusschenkomende omstandigheden
UITGESTELD.
MACLAINE, WATSON & Co.
(10281) *Directeuren der N. I. S. Maatschappij.*

Stoomboot Oenarang.

Het vertrek dezer Boot is bepaald:
van Batavia naar Samarang en Soerabaija
op den **30ste December.**
Informatien bij
de Agenten,
(10236) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

De Stoomboot
SAMARANG PAKKET
vertrekt den 28sten dezer
naar Cheribon en Soerabaya.
de Agenten,
(10235) BUIJS, JACOBSEN & Co.

Passage naar BORDEAUX,
wordt aangeboden met het fraaije en snelzeilende Fransche Schip
„CANTON,"
Gezagvoerder HOUSSIOS,
Deze bodem zal spoedig regtstreeks van hier vertrekken.
Adres bij
de Agenten,
(10212) MORGAN, MELBOURN & Co.

Gouvernements-Besluiten, Benoemingen, enz.

IN NAAM DES KONINGS!

DE GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIE,

Den Raad van Nederlandsch-Indië gehoord;

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, Salut! *doet te weten:*

Dat Hij, overwegende, dat de wenschelijkheid is gebleken, om de betrekking van de eilandjes Kuiper en Purmerend, behoorende onder de residentie Batavia, tot het maritiem établissement op het eiland Onrust, beter te regelen.

Lettende op de artikelen 20, 29, 31 en 33 van het Reglement op het beleid der Regering van Nederlandsch-Indie:

Heeft goedgevonden en verstaan:

Artikel 1.

De eilanden Kuiper en Purmerend behooren tot het établissement op Onrust.

Zij kunnen, even als Onrust alleen worden bezocht, na aanmelding bij den directeur van Onrust en, zoo het bezoek niet is ter uitoefening van dienstverrigtingen voor den lande, ook niet als na verkregen toestemming van dien hoofd-officier of van de over hem gestelde autoriteiten.

Artikel 2.

Deze ordonnancie treedt in werking van af de dagteekening van het staatsblad van Nederlandsch-Indie, waarin dezelve is opgenomen.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze in het staatsblad van Nederlandsch-Indie geplaatst, en, voor zoo veel noodig, in de Inlandsche en Chinesche talen aangeplakt worden.

Gelast en beveelt voorts, dat alle hooge en lage collegien en ambtenaren, officieren en justicieren, ieder voor zoo veel hem aangaat, aan de stipte naleving dezer de hand zullen houden, zonder oogluiking of aanzien des persoons.

Gedaan te Batavia, den 21sten December 1860.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie;

Bij afwezigheid:

De Vice-President van den Raad van Nederlandsch-Indie, belast met het dagelijksch beleid der zaken,

A. PRINS.

De 1ste *Gouvernements Secretaris,*

WATTENDORFF.

(Staatsblad No. 118.)

Bij besluit van Z. M. den Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg, van 5 November 1860, zijn als officieren in de orde van de Eikenkroon opgenomen de heeren *H. de Bruijn*, laatstelijk hoofd-ingenieur bij 's lands burgerlijke openbare werken in Nederlandsch-Indie, en *L. H. Dedeman*, kapitein der genie en sappeurs van het leger in Nederlandsch-Indie.

Civiel-Departement.

Ontheven:

Op zijn verzoek, eervol, van de hem opgedragene waarneming der civiele geneeskundige dienst in het regentschap Bandong (Preanger-Regentschappen), de particuliere geneesheer *J. K. van Haastert.*

Verklaard:

Dat het verleende ontslag aan *H. Oudhoff*, als kassier bij het vendu-departement te Samarang, moet beschouwd worden te zijn geweest eervol.

Militair-Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek. eervol, als adjudant bij het regiment Oost-Indische kavallerie, de 2de luitenant van het regiment *F. A. T. Köhler.*

Benoemd:

Tot chef van den staf in het militair-kommandement van Sumatra's Westkust en Onderhoorigheden, de kapitein, adjudant bij den militairen kommandant in dat gewest, *K. H. O. von Bennekom;* met bepaling, dat hij ook als zoodanig bij het wapen der infanterie zal blijven gevoerd à la suite.

Marine-Deprtement.

Benoemd:

Tot eersten kommies bij het kommandement der zeemagt en de inspectie der marine, de tweede kommies bij de directie der burgerlijke openbare werken *J. C. C. Struick.*

Opgave van het bedrag der *ingetrokken koperen munt* en der *ingewisselde* en *vernietigde*, alsmede van de *nog niet ingewisselde recepissen op ultimo November* 1860, bedoeld bij art. 18 der wet van 1 Mei 1854 (Nederlandsch staatsblad No. 75) afgekondigd bij de Indische publicatie van 21 Augustus 1854 (Indisch staatsblad No. 62.)

Kopergeld.

Naar Nederland verzonden ter realisatie...........	f 16,031,931
In Indie, na onbruikbaar te zijn gemaakt, verkocht..	„ 3,318,118
Te Soerabaija tot staven versmolten en doorgekapt.	„ 1,410,402
In Indie in de depôts............................	„ 12,084,224
	f 32,844,675

Recepissen.

Serie van	In omloop gebragt.	Ingewisseld.	Blijft in omloop.	Van de ingewisselde zijn Vernietigd.	Aangehouden.
f 1	f 2.110.730	f 2.018.487	f 92.223	f 2.018.487	f —
5	4.197.995	4.103.710	94.285	4.049.370	54,340
10	4.428.050	2.969.800	1.458.250	2.942.640	27,160
25	4.227.825	1.248.125	2.979.700	1.248.125	—
100	8.756.400	5.646.800	3.109.600	5.646.800	—
500	2.879.000	1.918.500	960.500	1.918.500	—
	f 26.600.000	f 17.905.422	f 8.694.578	f 17.823.922	f 81,500

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:

De 1ste *Gouvernements Secretaris,*
WATTENDORFF.

Eenige Droogstoppels.

„......Die kooplieden, mijn Vorst, zoo goed gereformeerd als zij zijn, zouden het Paapsche vagevuur helpen aanstoken, zoo ze er het brandhout toe mogten leveren."

A. L. G. TOUSSAINT.

De handel in Nederland heeft onlangs met kracht zijn stem verheven ten behoeve der vrije tabakscultuur die door de vijandige gezindheid der Regering of der besturen met ondergang werd bedreigd. En geen wonder. Want alleen Oostelijk Java wierp uit den oogst van 1859 ruim 8,000,000 pd. tabak op de markten van Amsterdam en Rotterdam, en het behoeft geen uiteenzetting hoe belangrijke voordeelen ook voor de daar gevestigde handelaren uit dien aanvoer zijn voortgevloeid. Wij gelooven gaarne dat, behalve het eigenbelang, ook de billijkheid een drijfveer zal geweest zijn die velen tot medewerking bij het bedoelde protest heeft overgehaald. Maar wij hebben thans een treurig voorbeeld voor oogen, hoe weinig diezelfde billijkheid in aanmerking pleegt te komen, wanneer zij met het eigenbelang in strijd geraakt. En ofschoon wij ver zijn van te beweren dat loyauteit en goede trouw door *alle* Nederlandsche handelaren voor meer *geldige* redenen zouden worden ter zijde gesteld, durven wij met gerustheid aan het publiek hier en in Nederland de vraag onderwerpen, of die beginselen ook door de heeren wier namen wij zullen vermelden in waarde gehouden zijn. Wij beroepen ons daartoe op het volgende stuk:

„De ondergeteekenden, allen belangstellende bij den bloei van den tabakshandel hier te lande, overtuigd dat het gedurig veilen van dit artikel niet dan hoogst nadeelig voor den handel in tabak is, verklaren zich bereid mede te werken om dit handelsbederf tegen te gaan.

Zij meenen dat het beste middel om dit doel te bereiken is, dat de voorname handelaren in tabak overeenkomen om geen tabak in veiling te koopen, en zijn genegen, mits bij genoegzamen bijval, eene zoodanige onderlinge overeenkomst aan te gaan.

Zij verklaren zich bereid ter bijwoning eener vergadering welke zal gehouden worden op Dingsdag avond ten 7 ure in de......... op den Vijgendam alhier, ten einde:

1°. kennis te nemen, uit de onderteekening dezer verklaring, van den bijval die dit plan te beurt zal vallen;

2°. om bij genoegzamen bijval, de bedoelde overeenkomst aan te gaan.

Amsterdam, 28 *September* 1860."

De Indiesche lezer zal vragen hoe het *veilen* van een handelsartikel nadeelig daarop werken en *handelsbederf* te weeg brengen kan, en waarom een verkoop *bij inschrijving* beter resultaten opleveren zal. De verklaring van het raadsel is deze:

De verkoop bij *veiling* is buiten twijfel de voordeeligste voor den fabriekant, zoo deze zijn product in Nederland voor eigen rekening doet verkoopen, of anders voor het handelshuis dat zijn product van hem heeft opgekocht, maar de verkoop bij *inschrijving* is voordeeliger voor de soort van tusschenpersonen welke men in den handel gewoon is *de tweede hand* te noemen. Bij de *veiling* zijn die tusschenpersonen eigenlijk overbodig; de verkoop geschiedt bij kavelingen, die zelfs voor de kapitalen van den kleinhandel bereikbaar zijn. Daarbij is de mededinging geheel open en onbelemmerd, en een combinatie om de prijzen te drukken is onmogelijk. Maar zoo de verkoop eener groote hoeveelheid tabak bij *inschrijving* plaats heeft, dan is het tot de mededinging gevorderd kapitaal zoo aanzienlijk dat de kleinhandel genoodzaakt is zich geheel te onthouden, dan wordt dus in de eerste plaats de concurrentie beperkt en ontstaat er ten andere gelegenheid tot allerlei geheime overeenkomsten en knoeijerijen, waarvan de fabriekanten op Java vroeger — toen men gewoon was de tabak op die wijze ter markt te brengen — de slagtoffers werden. Zoo derhalve de onderteekenaars der circulaire beweren dat de verkoop bij veiling den handel *bederft*, dan zijn wij bereid dit toe te geven van *hun* handel, maar wij voegen er bij dat juist deze als een bederf van den *waren* handel moet worden beschouwd, en als de parasiete plant, die zich zonder eenig regt de beste sappen toeëigent van den boom waaraan zij zich heeft vastgehecht, behoort te worden uitgeroeid. Kan die tusschenhandel niet anders bestaan dan door de aanwending van middelen welke niemand dan hemzelven bevoordeelen, en den fabriekant zoowel als den verbruiker tot nadeel strekken, laat hij dan te gronde gaan. Want indien hij een werkelijk nut had ook *voor het algemeen*, dan zouden tot zijn behoud geen kunstgrepen noodig zijn.

Met genoegen kunnen wij berigten dat de bedoelde Amsterdamsche heeren in hun plan niet naar wensch zijn geslaagd, en dat de tabak ook in het vervolg *geveild* worden zal. Dit verheugt ons zelfs *voor hen.* Want zij zouden anders welligt tot hun groote schade gewaar geworden zijn dat de fabriekant op Java voor zijn product *meer* markten vinden kan dan die van het vaderland.

Wij achten ons verpligt aan de vergetelheid de namen te ontrukken der leden van de firma *Droogstoppel & Co.*, wier handteekening wij onder de mededeelde circulaire hebben aangetroffen. Zij zijn:

J. ANKERSMIT.
WÜSTE & HINTZE.
W. LEHMAN.
GEBR. SEELIG.
B. H. MANUS.
HANTERMAN & DENTZ.
C. WAFELBAKKER.
P. J. PALMBOOM.
J. LUB Jr.
ALTINK VAN LAMMEREN.
NEUMAN SÖHNE.
VAN DER KAS POLZEMA.
HESLENFELD & Co.
B. BERGSMA CARELS.
J. J. BECKENINGH.
SWERTE & Co.
J. LIONI Ez.
COHEN.
MINNIGH VAN LIST.

II.

Vrije arbeid op Java.

XI.

X schrijft ons van Bondowosso:

Mijnheer de Redacteur!

Terwijl men u van heinde en verre mededeelt dat de vrije arbeid reuzenschreden maakt, mag het verwondering baren dat vele der Oostelijke residentiën zelden worden genoemd, te meer omdat te Malang, Lemadjang en Bondowosso, gelegen in Passaroean, Probolingo en Bezoekie, de vrije tabakscultuur in volle toepassing wordt gebragt, op een wijze die haar goede resultaten, dáár meer nog dan elders, onwederlegbaar aantoont.

Dat Bondowosso, de plaats of afdeeling mijner inwoning, zoo weinig de aandacht trekt, is misschien daaraan toe te schrijven dat Bezoekie het verst van Batavia gelegen is, en zoo weinig gekend wordt, dat zeker reiziger die het bezocht had verklaarde er niets van te kunnen zeggen, dan dat sommigen het *Bazoekie* noemen. Misschien zal deze reiziger bij zijn terugkomst in Nederland als een *Indische specialiteit* een plaats op de groene banken worden waardig gekeurd, om zijn licht voor de volksvertegenwoordiging te doen schijnen.

Gij, Mijnheer! zult waarschijnlijk ook iets anders van Bezoekie wenschen te vernemen. Ik neem daarom de vrijheid u te melden dat in Bondowosso, de vruchtbare landstreek tusschen de Raön- en Yang-gebergten gelegen, verscheiden tabaksfabriekanten gevestigd zijn; dat zij vrijwillige mondelinge overeenkomsten met de bevolking sluiten op de wijze die uw kok dagelijks op den passar in praktijk brengt; dat die bevolking zoowel op sawah- als op tegal-velden tabak plant, zoodat over eerste of tweede gewas nimmer verschil ontstaat; dat zij dien tabak, *zonder voorschotten*, aankweekt en oogst, en aan de loodsen der fabriekanten te koop komt aanbieden; dat na wederzijdsch loven en dingen de prijs bepaald en dadelijk voldaan wordt.

Ik heb er niets tegen dat men staatsspoorwegen aanlegge en aldus de waarheid bevestige van het spreekwoord *ce qui vient par le fifre s'en va par le tambour*, ik verlang mij niet in te laten met den strijd der partijen in Nederland — maar dit ééne verzoek ik, dat men onze vrije tabakscultuur haar gang late gaan. Die cultuur is de vrucht van een onvermoeiden arbeid, en van de snel voortgaande ontwikkeling der Madureesche bevolking, die zeer goed begrijpt wat haar belang medebrengt. Die *in waarheid vrije* cultuur heeft dit jaar een half millioen guldens onder de inlanders gebragt en daarbij den fabriekanten goede winsten opgeleverd. Het bestuur laat ons — meer vragen wij niet — aan ons lot over, en onthoudt zich evenzeer van tegenwerking als van aanmoediging; de bepalingen van Staatsblad 1838 No. 50, zoo doodelijk voor den vrijen arbeid, blijven hier buiten toepassing, en wij zijn met de ingezetenen de gelukkige stellers onzer eigene (mondelinge) overeenkomsten.

Dit laatste inzonderheid is een groot voordeel. Gij kent de kwelling niet van uw overeenkomsten te zien besnoeijen, uitbreiden, verminken, onderst boven keeren, en dat alleen omdat het Staatsblad 1838 No. 50 onduidelijk is en door verschillende uitleggingen nog onduidelijker gemaakt wordt.

Wij hebben dus reden ons gelukkig te gevoelen onder een bestuur dat zijn roeping begrijpt. Maar de *moordtooneelen*, op Cheribon's velden gepleegd, de wisselvalligheden waaraan de vrije tabakscultuur in Rembang is blootgesteld geweest, hebben ons schrik aangejaagd, en doen ons vreezen dat de staatkunde van den achteruitgang ééns ook onze afdeeling en onze industrie tot mikpunt mogt kiezen — en gij weet hoezeer de uitslag van een onderzoek afhankelijk is van den geest waarin het bevolen, en van den persoon die er mede belast geworden is.

Verleen daarom aan deze regelen een plaats in uw blad, opdat zij *thans* mogen uitlokken een *onpartijdig* onderzoek omtrent de vrije tabakscultuur in Bondowosso. Wij gevoelen ons sterk door de loyauteit onzer handelingen, door onze eensgezindheid met de bevolking, door den steun der publieke opinie, met één woord door de regtvaardigheid onzer zaak, en wij zouden niets vuriger wenschen dan ons in de gelegenheid gesteld te zien om de *geheime* pogingen te voorkomen, welke de naijver of een verkeerd begrepen politiek zoude kunnen aanwenden om ons, der bevolking en het vaderland te schaden.

Gaarne voldoen wij aan het verlangen van den geachten inzender. In zijn mededeeling heeft vooral *dit* onze belangstelling opgewekt, dat de vrije arbeid zich in Bezoekie heeft weten los te maken van het *voorschotten-stelsel* waarvan wij gezworen vijanden zijn. De *Indiër* heeft ons op dit punt van overdrijving beschuldigd, doch wij meenen ten onregte. Arbeid waartoe men uithoofde van genoten vooruitbetaling op lijfstraf is gehouden *is* geen vrije arbeid, maar pandelingschap. En boven *deze* geven wij aan elke soort van heeredienſten de voorkeur, omdat de laatste in beginsel minder onregtmatig zijn, en in de praktijk tot minder misbruiken aanleiding geven. Maar de vrije arbeid in Bondowosso — ziedaar het ideaal verwezenlijkt, naar welks bereiking geheel Java moet streven. II.

Batavia.

Men berigt ons van Soerabaija:

Zoo als vroeger reeds is gemeld, werd van Probolingo naar Soerabaija verzonden een gerecommandeerde brief, moetende inhouden een bankbillet van f 1000 No. 97, aan het adres van een Chinees, welke brief door een verkeerden persoon (mede een Chinees) bij het postkantoor te Soerabaija werd afgehaald.

Dezer dagen is dat bankbillet bij 's lands kas te Passaroean door een Chinees ter inwisseling aangeboden, waarop het bestuur aldaar, een onderzoek heeft ingesteld, waaruit is gebleken, dat de primitieve afzender naar Passaroean een voornaam handelshuis te Soerabaija is geweest.

Een nader op laatstgemelde plaats ingesteld onderzoek, heeft het resultaat opgeleverd dat het meerbedoeld bankbillet No. 97 eerst in de maand November jl. door het agentschap der Javasche Bank in betaling was uitgegeven, terwijl de Chinesche afzender te Probolingo opgeeft hetzelve in October jl. te hebben afgezonden.

Hierdoor geraakt men in twijfel of er wel in dien gerecommandeerden brief een bankbillet van f 1000 is geweest; het is althans zeker dat No. 97 niet van Probolingo kon worden afgezonden.

— Per het Ned. Ind. schip *Sa Hotan* is alhier aangekomen eene scheepslading hadjies, bestaande uit 160 koppen.

— De handelsvereeniging alhier heeft een adres aan het Gouvernement ingediend, over de vele belemmering die handel en scheepvaart moeten ondervinden.

Die voorouderlijke bepalingen kunnen het meenigeen lastig maken. Zoo is b. v. bepaald: dat schepen die wenschen uit te klaren, drie dagen te voren, daarvan aangifte moeten doen en 24 uren het manifest bij het departement der inkomende en uitgaande regten moeten deponeren. Wel is het waar, dat men deze lastige formaliteit niet op een ieder toepast, maar die niet in gunst staat, moet daarvan de dupe zijn. Zoo iets moest niet mogen of kunnen plaats vinden!

Oogluikend wordt nu toegelaten, dat het stoombootje (of volgens Pait de Tambangan met stoom) van den heer Cores de Vries tusschen Soerabaija en Grissee vice versa vaart; zonder opvolging der bepalingen omtrent de in- en uitklaring.

— Wij ontleenen aan een schrijven uit den Oosthoek:

Op mijne reis heb ik opgemerkt, dat in het binnenland der residentie Probolingo en Bezoekie nog vele oude duiten worden aangetroffen en dat 12 duiten bij den inlander even zoo veel waard zijn als een dubbeltje of tien centen. De pachters zijn genoodzaakt om zich hiermede te vreden te stellen. Er dienen maatregelen voor eene nieuwe inwisseling te worden genomen, doch niet met 50 % korting, dit kan tot geen resultaat leiden.

Indien men mogt veronderstellen, dat de oude duiten, zich thans in handen van opkoopers bevinden, bedriegt men zich zeer; want den Javaan in het Binnenland van de genoemde residentie en den Madoerees is het vrij onverschillig of hij 12 duiten of 10 centen ontvangt, zoo hij zelfs aan de eerste niet de voorkeur geeft.

Van gouvernementswege is te Pamakassan (Madura) publiek uitbesteed de levering, gedurende het jaar 1861, van voeding en sirie voor de gevangenen en dwangarbeiders te Pamakassan, daaronder begrepen de olie, benoodigd tot verlichting der gevangenis en pradjoerits-kazerne aldaar, tegen 11 centen per hoofd daags.

— Te Ternate, de levering, gedurende het jaar 1861, van voeding voor de gevangenen, bannelingen, dwangarbeiders en andere veroordeelden in dat gewest, daaronder begrepen de olie tot verlichting van de gevangenis en het kettinggangerskwartier aldaar, tegen 18½ cent per hoofd daags.

Banjoemas. Op den 12den Dec. werden de bewoners der dessa Kajoedan, district Batoer, in de afdeeling Bandjarnegara, verontrust door twee zeer kort op elkander volgende onderaardsche geluiden, waarop niet lang daarna, te ongeveer 12 ure des middags, eene aardstorting of liever eene aardverschuiving in genoemde dessa plaats had, ten gevolge waarvan drie huizen ingestort en eenige andere beschadigd zijn. Bij dit voorval heeft men gelukkig geene menschenlevens te betreuren.

Verder heeft in het district Singomerto, van dezelfde afdeeling, eene aardstorting plaats gehad, waaronder 756 boomen van den koffijtuin Pagenteran werden bedolven, terwijl op dezelfde wijze 3,400 boomen pagger-koffij, van drie verschillende dessas, vernietigd zijn geworden.

Ook hebben, ten gevolge der zware regens en ophooping van water, zoomede door overstroomingen en doorbraken van waterleidingen, zes dessas schade geleden aan sawah-velden, die reeds bewerkt of beplant waren met bibit-padi en bedraagt die schade volgens eene opname te zamen 4¾ bouws, waarvan een bouw en 41 roeden met bibit-padi.

Deze sawah's zullen met den aanstaanden planttijd niet meer benuttigd kunnen worden, door de groote hoeveelheid steenen en zand, die op dezelve zijn blijven liggen.

Riouw. In de maand November ontstonden onder de Chinesche gambierplanters, gevestigd aan de soengi's Doekoe en Angoes (eiland Bintang), eenige verdeeldheden over het gebruik van boschgronden.

Door de spoedige tusschenkomst van het bestuur te Riouw en den onderkoning aldaar zijn die oneenigheden weder bijgelegd, waardoor bloedvergieting onder die planters werd voorkomen.

De marktprijzen waren gedurende de maand November als volgt:

Gambier (1e soort)...............	per pikol	f 10.17½.
„ (2e soort)...............	„ „	„ 9.76.
Peper (witte).....................	„ „	„ 27.50.
„ (zwarte).....................	„ „	„ 16.50.
Rijst gemiddeld..................	„ „	„ 7.15.
Varkensvleesch...................	„ „	„ 22.27½.

De stand der agio was 100 sp. m. gelijk f 275.

Banka. De gezondheidstoestand van de bevolking en van de mijnwerkers was gedurende de maand November over het algemeen minder gunstig.

De berri-berri heeft gedurende die maand onder de mijnwerkers van het district Soengislan eenige offers geëischt, doch was in het laatst van November geheel geweken.

Op den 1sten dier maand waren aan die ziekte onder behandeling.............................. 33 personen,
gedurende die maand bijgekomen......... 14 „

te zamen 47 personen.

Daarvan zijn hersteld 38 en overleden 9 personen, zoodat op ultimo November geene lijders meer in behandeling waren.

In het geheel zijn van af 14 Junij (tijdstip van den aanvang der ziekte) tot ultimo November door de berri-berri aangetast 112 personen, waarvan 72 hersteld en 40 overleden zijn.

De meeste mijnen waren genoegzaam van water voorzien en het mijnwerk werd met kracht voortgezet.

Aan inkomende en uitgaande regten is in de maand November 1860 ontvangen eene som van...... f 5,170:06
En in November 1859.......................... „ 4,826:80

Alzoo meer in November 1860.... f 343:26

Gedurende de 7 eerste maanden van 1860 is aan dezelfde regten ontvangen.............................. f 29,447:83
En gedurende dat tijdvak in 1859...... „ 29,522:86

Alzoo minder in 1860..... f 75:03

(Jav. Court.)

Soerabaija, 18 Dec. Men schrijft ons van Willem I.

Twee heeren officieren vonden op hunne wandeling eene slang en nadat dezelve bijna doodgeslagen was, gaven zij die aan den heer van Lammeren, officier van gezondheid 3de klasse, alhier in garnizoen, die eene vrij aanzienlijke collectie daarvan bezittende ook deze daaraan willen toevoegen.

Het dier slechts bijna dood zijnde, kwam langzamerhand weder bij en werd nu een voorwerp van meerdere beschouwing.

De heer van Lammeren had de onvoorzigtigheid het dier spelende te tergen en werd door hetzelve in de hand gebeten, waarop men hem den raad gaf om naar spoedige hulp uit te zien, doch deze vertrouwende dat eene uitzuiging van de wond voldoende was, oordeelde dit overbodig.

Zeer spoedig daarna openbaarden zich de hevigste vergiftigingsverschijnselen met mondklem in den dood eindigende, vier uren nadat de beet was toegebragt.

De heer van Lammeren had eene groote voorliefde voor zijne slangencollectie en bezat daarom ook eene groote verzameling op liquor en een acht à tiental levend in een kist, waarmede hij voortdurend aardigheden vertoonde, niettegenstaande door zijne kameraden op het gevaar daarvan was gewezen,

De slang welke hem de doodende wond toebragt, was eene *oeler welang* en wordt nu in leven gehouden ten einde daarmede op dieren proeven te nemen aangaande de uitwerkselen van den zoo befaamden Rhinoceroshoorn.

(Oostpost.)

Engeland.

Daily News bevat de volgende dépêche van lord John Russell aan sir James Hudson, Britsch gezant te Turijn; zij is gedateerd: *Foreign Office*, 27 Oct. 1860.

»Sir, — Het schijnt, dat de laatste daden van den koning van Sardinië door eenige der voornaamste hoven van Europa sterk worden afgekeurd. De keizer der Franschen, den inval in de staten van den paus door het leger van generaal Cialdini vernemende, heeft zijn gezant van Turijn teruggeroepen, terwijl hij tegelijker tijd eene veroordeelende meening omtrent het binnenrukken in den Romeinschen staat uitdrukte. De keizer van Rusland heeft, naar men ons zegt, in krachtige bewoordingen zijne verontwaardiging te kennen gegeven, over den inval van het leger van den koning van Sardinië op Napolitaansch grondgebied en heeft zijn geheel gezantschap van Turijn doen vertrekken. De prins-regent van Pruissen heeft het eveneens noodzakelijk geoordeeld aan Sardinie zijne gevoelens van ontevredenheid te kennen te geven, ofschoon hij het niet noodzakelijk heeft geacht, den Pruissischen gezant van Turijn terug te roepen.

»Na deze diplomatieke handelingen zou het niet billijk gehandeld zijn jegens Italie, noch eerbiedig tegenover de andere groote mogendheden van Europa, bijaldien de regering van H. M. nog langer aarzelde, ook hare meening uit te drukken.

»Dit doende, is de regering van H. M echter geenszins voornemens eene discussie op te werpen omtrent de beweegredenen, die in naam van den koning van Sardinie voor den inval in de Romeinsche en Napolitaansche staten zijn aangevoerd. Of de paus al of niet geregtigd was zijn gezag te verdedigen door de hulp van vreemde wervingen; of de koning der Beide Sicilien, zijne banier te Capua of Gaëta ontrold houdende, kan beschouwd worden als hebbende geabdiceerd, dit zijn argumenten, waaromtrent de regering van H. M. niet zal uitweiden. De groote quaestien, die bediscussieerd moeten worden, schijnen haar toe deze te zijn:

»Had het volk van Italie het regt, de hulp van den koning van Sardinie in te roepen, om het te bevrijden van de regeringen, waarover het ontevreden was? En had de koning van Sardinie het regt, den steun zijner wapenen te verleenen aan het volk der Romeinsche en Napolitaansche staten?

„Het schijnt, dat er twee beweegredenen zijn, die het volk der Romeinsche en Napolitaansche staten hebben genoopt, zich uit eigen beweging te vereenigen tot de omverwerping hunner regeringen. De eerste der beweegredenen was, dat de regering van den paus en die van den koning der Beide Sicilien zoo slecht waakten voor de bedeeling van het regt, voor de bescherming der persoonlijke vrijheid en voor het algemeen welzijn hunner volken, dat de onderdanen de omverwerping hunner meesters als eene noodzakelijke preliminaire hebben beschouwd voor elke verbetering van hunnen toestand. De tweede beweegreden was dat, sedert het jaar 1849, de overtuiging zich had gevestigd, dat de eenige wijze, waarop de Italianen hunne onafhankelijkheid konden verzekeren tegen [illegible]trole der vreemdelingen, bestond in de instelling va[illegible]rachtige regering voor geheel Italie. De worstelstrijd van Karel Albert in 1848 en de sympathie, welke de tegenwoordige koning van Sardinie voor de Italiaansche zaak heeft aan den dag gelegd, hebben natuurlijk te weeg gebragt, dat de naam van koning Victor Emmanuel werd verbonden met de eenige autoriteit, waaronder de Italianen verlangen te leven.

„De quaestie uit dit oogpunt beschouwende, moet de regering van H. M. toegeven, dat de Italianen zelven de beste beoordeelaars van hunne eigen belangen zijn.

„De uitstekende regtsgeleerde Vattel, de wettigheid onderzoekende van den steun, door de Vereenigde Provincien verleend aan den Prins van Oranje, toen hij een inval deed in Engeland en den troon van Jacobus II omverwierp, zegt: „„Het gezag van den Prins van Oranje heeft zonder twijfel invloed gehad op de beraadslagingen van de Staten-Generaal, doch het heeft hen niet medegesleept, om eene daad van onregtvaardigheid te begaan; want als een volk,

BIJVOEGSEL BATAVIAASCH HANDELSBLAD

Woensdag 26 December 1860. No. 103.

om gegronde redenen, de wapens opvat tegen een onderdrukker, dan is het slechts eene daad van regtvaardigheid en edelmoedigheid, dappere lieden in de verdediging van hunne vrijheid bij te staan." Bij gevolg komt de quaestie, volgens Vattel, hierop neder: Hebben het volk van Napels en dat van de Romeinsche Staten *om gegronde redenen* de wapens tegen hunne regeringen opgevat?

»Ten aanzien van deze gewigtige vraag, houdt de regering van H. M. vol, dat bedoelde volken de beste beoordeelaars zijn van hun eigen zaken. De regering van H. M. acht zich niet geregtigd te verklaren, dat de volken van Zuid-Italie geene gegronde redenen hadden, om onderwerping aan hunne oude regeringen te weigeren. De regering van H. M. kan mitsdien den koning van Sardinie niet laken, hen te hebben bijgestaan.

„Maar er is eene quaestie van feiten. Door de aanhangers der gevallen regeringen wordt beweerd, dat het volk der Romeinsche staten aan den paus gehecht was, en het volk van Napels aan de dynastie van Frans II, doch dat Sardinische agenten en vreemde avonturiers door geweld en intrigue de troonen dier souvereinen hebben omvergeworpen.

„Het is echter moeijelijk te gelooven, na de verwonderlijke gebeurtenissen, die wij gezien hebben, dat de paus en de koning der Beide Sicilien de liefde hunner volken bezitten. Hoe komt het, moet men zich afvragen, dat de paus zich in de onmogelijkheid heeft gezien, een Romeinsch leger bijeen te brengen en genoodzaakt was, bijna uitsluitend op vreemde huurlingen te rekenen? Hoe komt het, dat Garibaldi met 2000 man bijna geheel Sicilie heeft veroverd en met 5000 man van Reggio naar Napels is opgerukt? Hoe anders, dan door de algemeene ontevredenheid van het volk der Beide Sicilien? En men kan niet beweren, dat die uiting van den volkswil eene luim of zonder oorzaak is. Veertig jaren geleden deed het Napolitaansch volk eene geregelde en gematigde poging, om zijne regering onder de heerschende dynastie te hervormen. De Europesche mogendheden, te Laibach vereenigd, besloten, behalve Engeland, om die poging door geweld te onderdrukken. Zij werd onderdrukt en een talrijk vreemd leger werd in de Beide Sicilien gelaten, om de maatschappelijke orde te handhaven. In 1848 beproefde het Napolitaansche volk op nieuw, zich de vrijheid onder de dynastie der Bourbons te verzekeren; maar zijne beste patriotten betaalden met tien jaren gevangenis de misdaad van eene poging te hebben gedaan, om hun land te bevrijden. Wat wonder dus, dat de Napolitanen in 1860, van wantrouwen en wraakgevoel vervuld, de Bourbons van den troon wierpen, gelijk Engeland in 1688 ten aanzien van de Stuarts deed?

„Men moet zonder eenigen twijfel, toegeven, dat het verbreken der banden, die een souverein aan zijne onderdanen hechten, op zich zelf een ongeluk is. De begrippen van getrouwheid raken verward, de opvolging op de troonen wordt in twijfel getrokken, vijandige partijen bedreigen den vrede der maatschappij; de regten en aanspraken worden tegen elkander over gesteld en storen de harmonie van den staat. Van den anderen kant moet men erkennen, dat de Italiaansche omwenteling met eene buitengewone gematigdheid en verdraagzaamheid werd geleid. De omverwerping der bestaande magten werd niet gevolgd, gelijk dit anders maar al te dikwijls het geval is, door de uitbarsting der volkswraak. Nergens hebben de uiterste meeningen der democraten de bovenhand behouden; de openbare meening heeft de uitspattingen van de algemeene overwinning verlamd. De geëerbiedigde vormen der constitutionele monarchie werden vereenigd met den naam van een vorst, die eene oude en roemrijke dynastie vertegenwoordigt.

„Met het oog op deze oorzaken en bijkomende omstandigheden van de Italiaansche omwenteling, kan de regering van H. M. geene voldoende redenen vinden voor het scherp verwijt, waarmede Oostenrijk, Frankrijk, Pruissen en Rusland de daden van den koning van Sardinie hebben getroffen. De regering van H. M. wenscht liever hare blikken te keeren naar het aangename gezigt van een volk, dat te midden der sympathie en de goede wenschen van Europa, het gebouw zijner vrijheden optrekt en zijne onafhankelijkheid bevestigt.

»Ik heb de eer te zijn enz.

JOHN RUSSELL.

„P.S. Gij hebt de vrijheid aan graaf Cavour een afschrift van deze dépêche te geven".

Londen, 2 Nov. De *Morning Post* is van oordeel, dat de interventie der Fransche regering te Gaëta slechts ten doel heeft om te beletten, dat koning Frans II in de droevige noodzakelijkheid kome, zijne eigen onderdanen als krijgsgevangene in handen te vallen, zoodat de handelwijze van den Franschen vlootvoogd slechts als een geïsoleerd feit beschouwd behoort te worden, zonder eenig verband met de verdere gebeurtenissen in Italie, en dus ook zonder dat eenige inbreuk gemaakt worde op het stelsel van non-interventie, waaraan Italie zijne vrijheid en zijn geluk te danken zal hebben. Men houdt het er voor, dat dit artikel in het orgaan van lord Palmerston het uitvloeisel is van mededeelingen, door de Fransche regering aan het Engelsche kabinet gedaan.

Frankrijk.

Parijs, 2 Nov. Bij de revue van 30 Oct. wierp een soldaat eensklaps zijn ransel af, verliet het gelid en snelde eensklaps op den keizer toe. Deze zag hem aankomen en deed zijn paard steigeren. De soldaat greep naar de teugels, doch werd door prins Napoleon en andere personen tegengehouden. Over de beweegredenen, die den soldaat tot dit gedrag hebben geleid, wordt het diepste geheim bewaard.

— Jongstleden Woensdag zijn alhier publiek verkocht zes kleine vazen, van ongeveer 10, 20 en 25 duim hoogte; deze zijn in de oude fabriek van Sèvres vervaardigd en door Morin geschilderd. Zij zijn ingesteld voor 20,000 francs en hebben 31,500 francs opgebragt.

— Eenigen tijd geleden is met zekerheid gemeld, dat de vice-admiraal Le Barbier de Tinan, aan koning Frans II had doen aanzeggen, dat geen enkel schot van den zeekant tegen Gaëta zou worden gelost; later is dit, zelfs door den *Moniteur de la Flotte*, in twijfel getrokken; thans wordt het echter bevestigd. De vice-admiraal heeft zelfs het fregat *Descartes* vóór de monding van den Garigliano doen post vatten, om zich tegen een aanval van de Piëmontesche vloot te verzetten. Men zegt, dat hij daarin zijne instructien is te buiten gegaan en dat hem anderen zijn toegezonden. Evenwel zal niet worden toegelaten, dat het vuur tegen Gaëta, door den admiraal Persano worde geopend.

Parijs, 4 Nov. Generaal Bosco, die zich nog steeds alhier bevindt, maakt zich gereed om te vertrekken, ten einde weder dienst te nemen bij den koning van Napels. Den 7den dezer is de termijn geëindigd, gedurende welken deze krijgsman beloofd heeft niet tegen de tegenstanders van koning Frans II te zullen vechten. Gedurende zijn verblijf alhier heeft de generaal een aanbod van koning Victor Emmanuel ontvangen, om bij het Piëmontesche leger dienst te nemen, hetgeen hij echter heeft geweigerd.

— De tijdingen uit Syrie zijn weêr onrustbarend, hoewel de Engelsche dagbladen beweren, dat de Fransche expeditie voortaan geheel nutteloos is geworden.

Volgens de laatste berigten vreezen de Christenen van Damascus een nieuwen moord: op raad der consuls en van Abd-el-Kader zelven, emigreert de Christen-bevolking in menigte naar Beyruth, en hieruit besluit de *Patrie*, dat de Fransche magt die stad zelve moet bezetten.

Zes duizend Drusen zouden met wapenen en krijgsvoorraad naar Houaran zijn gevlugt, en met of zonder toelating hebben zij den Turkschen militairen cordon verbroken, welke hun den weg naar de woestijn moest afsnijden.

Met een wilden en barbaarschen moed, zeggen de Turken, hebben zij de zwakste zijde, waar Hali Pacha commandeerde, aangetast, en de Turksche troepen waren, zoo het schijnt, niet in staat, om dien aanval te wederstaan.

Nu zijn de Drusen gekampeerd in de steile rotsbergen van Houaran, en daar kunnen zij, ingeval hun hulp wordt toegebragt, hetgeen meer dan waarschijnlijk is, langen tijd wêerstand bieden. Het is met geen 4,600 man, waaruit de kolonnen bestaan, die door Fuad-pacha worden aangevoerd, dat men er in slagen zal de Drusen dáár te overrompelen.

„Wij hopen", zegt *la Patrie*, „dat de Europesche commissie, thans verzekerd dat de Turksche overheden van Syrie medepligtig waren aan den moord van den Libanon, en misschien overtuigd, dat de strafuitvoeringen de schuldigste moordenaars niet hebben getroffen — wij hopen, dat de commissie zal kennis nemen van de feiten, welke toegelaten hebben aan de Drusen, den militairen kring te verbreken. De commissarissen der groote mogendheden zullen willen weten, of de Drusen bij toeval wel een ander middel je gebruikt hebben om de woestijn te kunnen intrekken, dan eene heimelijke sympathie in de gelederen der Turksche armee zelve."

— Eenige dagen geleden kwam alhier met den spoortrein een Engelschman aan. Op reis had hij kennis gemaakt met twee jongelieden en bij de aankomst aan het station bood hij hun aan, om tot afscheid een glas wijn te gaan drinken. Zij gingen in eene herberg en toen zij eenigen tijd hadden gezeten, verwijderde zich een der jongelieden en kwam niet terug. Toen de Engelschman wilde weggaan, bemerkte hij dat zijn valies was verdwenen, en noodzaakte hij den anderen jongeling, hem naar het politiebureau te volgen. Na eene ondervraging werd deze in hechtenis gehouden.

Drie dagen later kwam iemand bij den commissaris van politie en bragt het valies van den Engelschman mede, voorgevende dit op straat te hebben gevonden. Men ontbood den Engelschman, die in den eerlijken vinder den jongeling herkende, die met zijn eigendom was verdwenen. De dief had naar het schijnt het valies geopend en, daarin geene waarde vindende, den schijn van eerlijkheid willen aannemen. Gedurende het verhoor van den Engelschman en den dief, fluisterde een der schrijvers op het bureau ten commissaris iets in het oor en verhaalde dezen, dat hij den Engelschman hield voor een der behendigste zakkenrollers, die nog onlangs te Douai verscheidene personen had bestolen, doch ontvlugt was. Hij liet den commissaris een signalement lezen, zoo als dit in een dagblad van Douai was opgenomen, benevens eene lijst van gestolen voorwerpen. Het valies werd thans geopend, en men vond daarin de meeste der te Douai ontvreemde goederen, en daar het signalement geheel met het uiterlijk van den Brit overeenkwam, werd deze op zijne beurt gearresteerd.

Parijs, 6 Nov. In de vorige week had er eene verkooping van zeer bijzonderen aard plaats. Mad. Saqui, eens de eerste koorddanseres der wereld, verkocht publiek hare kostbaarheden, hare costumes, hare brieven, in één woord alles wat zij bezat, behalve eenige meubelen. Er kwamen portretten, ringen ter tafel, die zij van vorstelijke personen had ontvangen; er waren kanten, geborduurde rokken, satijnen schoenen, waarmede de onverschrokken danseres zich versierde, wanneer zij hare gevaarlijke sprongen op het koord volbragt. In het eene kleed had zij eene voorstelling voor Napoleon I gedaan; het andere herinnerde haar aan Alexander I, den magtigen beheerscher aller Russen; een derde had zij gedragen, toen Lodewijk XVIII haar bewonderde — en al die reliquiën bragten nog niet eens 600 francs op. Deze vrouw, die rijk had kunnen zijn, en thans in armoedige omstandigheden verkeert, heeft haar geheele vermogen voor hare familie opgeofferd.

Marseille, 7 Nov. Berigten uit Aleppo van den 16den October melden, dat Fuad Pacha van de Christenen te Aleppo eene belasting van 200,000 francs heeft gevorderd, binnen drie dagen bijeen te brengen, als schadeloosstelling wegens hunne vrijstelling van de militaire dienst. De Christenen hebben geantwoord, dat zij liever wenschten te dienen, hetgeen echter is geweigerd. Fuad-Pacha zal te Aleppo aankomen.

— Het *Journal des Débats* bevat de volgende inlichtingen over de zamenkomst, welke den 25sten October te Teano, tusschen Victor-Emmanuel en Garibaldi heeft plaats gehad:

„De majoor Leucio Cattabene, commanderende het hoofdkwartier van Garibaldi, was uit Teano aangekomen, en aan hem ben ik de inlichtingen verschuldigd, over de ontmoeting van Victor Emmanuel en Garibaldi.

„Garibaldi, die in eene herberg was aangekomen, gelegen op $4^1/_2$ mijl afstands tusschen Teano en Speranzano, bleef er den 25sten den nacht doorbrengen. Hij beval aan zijne colonne vooruit te rukken en zich in positie te plaatsen; daarna zoud hij graaf Trecchi om den koning te gemoet te gaan.

„In den ochtend kwamen graaf Trecchi en Missouri hem zeggen, dat Cialdini zich op een uur en de koning op een $1^1/_2$ uur afstand bevond. Garibaldi vertrok onmiddelijk met zijn staf en $^3/_4$ uurs later ontwaarde hij de voorhoede der Piëmontesche colonne. Hij reed in galop.

„Vooraan marcheerden het 21ste en 25ste regiment der brigade Como, vervolgens het 26ste en 27ste regiment der brigade Pinerolo, en eene batterij. De colonne opende zich en presenteerde de wapens voor Garibaldi; Cialdini snelde hem te gemoet, en zij vielen in elkanders armen. Na eenige woorden gewisseld te hebben, steeg Garibaldi op nieuw te paard en reed den koning te gemoet. Victor Emmanuel volgde een weinig verder, hij reed te paard aan het hoofd zijner divisie.

„Toen de koning de roode kielen zag, nam hij eene *lorgnette* en naauwelijks had hij Garibaldi herkend, toen hij zijn paard de sporen gaf en hem te gemoet reed. Garibaldi deed van zijnen kant hetzelfde.

„Op tien stappen afstand riepen de officieren des konings en die van Garibaldi: Leve Victor Emmanuel! Garibaldi reed nog eenige stappen vooruit, ontblootte zijn hoofd en voegde er met zeer ontroerde stem bij: koning van Italie! Victor Emmanuel bragt de hand aan zijn kepi; hij drukte vervolgens de hand van Garibaldi en antwoordde niet minder ontroerd: ik dank u! gedurende eenige oogenblikken bleven zij stilzwijgend hand in hand staan.

„Garibaldi en de koning reden vervolgens te zamen voort. Toen zij voorbij eene groep officieren kwamen, groette hen Garibaldi. Te midden van hen bevond zich de minister Farini alsmede generaal Fanti. De koning en Garibaldi waren zamen in gesprek. Na den koning volgde het 17de, 18de, 19de en 20ste linie-regiment, en achter hen 60 kannonen en vier regimenten ruiterij. Z. M. had 30,000 man bij zich.

„Alvorens te Teano aan te komen, hield koning Victor Emmanuel stil en deed een gedeelte van zijn leger voor hem en Garibaldi defileren, ten einde elkeen zou kunnen zien met welke voorkomendheid hij zijn generaal behandelde; daarna reed hij vooruit en ging de brigade Bixio in revue passeren, welke benedenwaarts Calvi had stil gehouden. Hij werd met den algemenen kreet van: *leve de koning van Italie!* ontvangen. Garibaldi had 7000 man. Zij bezetten reeds Pignataro, Calvi, Matina, Zurra en Speranzano. Toen de koning te Teano was teruggekeerd, is hij er gebleven; Garibaldi vertrok naar Calvi, om er zijne bevelen te geven.

— Onder de ontwerpen tot oplossing van de Romeinsche quaestie, behoort ook, om Rome tot eene vrijstad te maken, zijnde dit het eenige middel om haar aan den toenemenden invloed van Piemont te onttrekken. Graaf de Persigny zou dit denkbeeld hebben opgevat en aan den keizer hebben medegedeeld, en men verzekert, dat deze daarvan niet geheel afkeerig was.

— Er zijn eenige bijzonderheden aangaande de ontmoeting van koning Victor Emmanuel en Garibaldi uit Turijn ontvangen, welke eenigzins verschillen van de mededeeling van het *Journal des Débats*. De koning zou niet hebben gezegd: »Ik dank u", maar eenige woorden tot Garibaldi hebben geuit, waarin hij hem heeft genoemd den dappersten verdediger der Italiaansche zaak en zijn besten vriend. Wat den rooden kiel van Garibaldi betreft, dezen had hij aangetrokken op verzoek van den koning. Hij had van generaal Cialdini vernomen, dat de koning hem wenschte te spreken, en deed doen opmerken, dat zijn uniform van Piëmonteschen generaal te Napels was, en hij langen tijd noodig had dien te doen aankomen. Toen hiervan aan den koning kennis was gegeven, zeide deze, dat hij niet den gewezen Piëmonteschen generaal Garibaldi, maar den held, die Italië had bevrijd, wenschte te ontmoeten.

Duitschland.

Berlijn, 7 Nov Van hier wordt aan de *Kölnische Zeitung* o. a. het volgende geschreven: Een zeer belangrijk incident van de bijeenkomst te Warschau, is tot nu toe aan het publiek onbekend gebleven. Het heeft het karakter dier conferentie, waarvan zoo veel gesproken is, op eenmaal veranderd en er veel toe bijgedragen, om Oostenrijk te bewegen, zijne defensieve houding te blijven in acht nemen. Men zal zich herinneren, dat kort vóór bedoelde bijeenkomst, keizer Alexander aan keizer Napoleon geschreven heeft, in antwoord op een brief van deze laatste, om den keizer der Franschen gerust te stellen, nopens den aard der overwegingen, welke zouden gehouden worden, en omtrent de vermoedelijke resultaten dier bijeenkomst. Ik verneem thans uit eene goede bron, dat keizer Napoleon op nieuw een brief aan keizer Alexander heeft geschreven, welke te Warschau te midden der conferentie is ontvangen. In dien brief bedankt keizer Napoleon in de eerste plaats den czaar voor de vredelievende verzekeringen, welke hij wel had willen geven. Vervolgens gewaagt hij van de Italiaansche aangelegenheden en zegt, dat hij de laatste gebeurtenissen betreurde, doch dat het niet in zijne magt was geweest, die te verhinderen. Voorts worden in den brief de eventualiteiten der toekomst en de moeijelijkheden, welke voor Italie geboren kunnen worden, besproken. Keizer Napoleon verbergt het niet dat, zoo Sardinië door Oostenrijk werd aangevallen, Frankrijk zich verbonden zou achten het te verdedigen. Ingeval Sardinië daarentegen Oostenrijk mogt aanvallen, zou Frankrijk niet in den strijd tusschen beiden komen, doch op voorwaarde, dat Oostenrijk, zelfs wanneer het een defensieven oorlog voerde, zou verklaren dat welke er de uitslag ook van mogt zijn, het tractaat van Villafranca niet zou worden geschonden. Met andere woorden, Frankrijk wil dat, zoo Sardinië mogt aangevallen en overwonnen worden, Lombardije toch aan dien staat gewaarborgd blijve. Mogt Oostenrijk de gevraagde verklaring niet afleggen, dan zou volgens den geest van dien brief, Frankrijk bijna zeker Lombardije bezetten, om het te beschermen. Dit is de geest van den brief van keizer Napoleon. Men kan gemakkelijk begrijpen welk eene sensatie hij in de diplomatieke kringen te Warschau gemaakt heeft. Vóór den laatsten oorlog in Italië heeft men reeds gesproken van een geheim artikel in het, vóór den oorlog, tusschen Frankrijk en Sardinië gesloten tractaat, volgens hetwelk de bezittingen van Sardinië aan dien staat gewaarborgd worden. Uit bovengenoemden brief zou dus blijken, dat die verbindtenis nog altijd bestaat en dat zij zich thans, volgens de zienswijze van Frankrijk, ook tot Lombardije uitstrekt. Men verzekert, dat de brief van keizer Napoleon er toe heeft bijgedragen, om de resultaten, van de conferentie te Warschau tot niets te herleiden en den keizer van Oostenrijk meer dan ooit te noodzaken, eene zuiver defensieve houding te blijven in acht nemen.

De heer Niemitz in Hamburg waarschuwt het schoone geslacht ten dringendste voor eene ligte stoffe, *Tarlatane* genaamd die hare schitterende groene kleur ontleent aan eene voor de gezondheid aller nadeeligst en als vergif bekend Metaalzout, arsenicum zuur koperoxyde. Het groote gevaar dat er voor allen in bestaat, om met die stoffe in aanraking te komen zal hopen wij iedere schoone terug houden om *groene tarlatane* te dragen.

Onlangs las men in de Berlijnsche *Voss. Zeitung* de volgende annonce.

Twee belangrijke souvenirs aan koning Frederik den Grooten wil de eigenaar verkoopen. Informatien te bekomen kamer No. 5 Invalide Strasse Stettinor Hof. Die twee interessante souvenirs zijn twee gebruikte waskaarsen waarvan een bij het sterfbed van den koning moet gestaan hebben. De eigenaar en verkooper is de Emeritus predikant Baahr uit Calow bij Stettin, wiens vader in dienst bij den grooten koning was. Hij had de kaarsen eigenhandig uit de lustres genomen, ze in papier gewikkeld en daarbij eene nota gevoegd. De prijs die de Heer Pastoor voor die kaarsen vraagt, bedraagt niet meer of minder dan 800 thaler eene som, die de rijkste en met de grootste manie voor curiositeiten behebte Engelschman weigeren zal ooit te besteden. *(Freischütz.)*

Italië.

Perugia, 4 Nov. De stemming is begonnen; er was een ontzaggelijke toeloop van burgers, die billetten met het woord „ja" op hun hoed hadden. De stad viert feest. Dezelfde berigten komen van Ancona; overal heerscht de grootste geestdrift.

Turijn, 3 Nov. Te Napels is heden officieel afgekondigd dat bij de volksstemming in het geheel 1,310,266 stemmen *voor* en 10,012 *tegen* de aansluiting zijn uitgebragt. Er heerschte eene algemeene geestdrift.

Turijn, 4 Nov. Eene officiele dépêche van Napels van gisteren meldt het volgende: „Onze troepen onder bevel van koning Victor Emmanuel hebben aan genen kant van den Garigliano eene schitterende overwinning behaald. Het Bourbonsche leger is door onze soldaten in het front en door de vloot in de flank aangetast; het is verstrooid, met achterlating in onze handen, van tenten, wagens, het materieel en een groot getal krijgsgevangenen. Generaal Sonnaz vervolgt den vijand en bezet reeds het havenhoofd van Gaëta en de positiën boven Gaëta gelegen. Het te Capua gevangen genomen garnizoen beloopt 11,000 man.

Britsch-Indië.

De *Bombay Gazette* van 10 November ll. hangt een treurig tafereel op van den stand van zaken te Bombay naar aanleiding van den Income-Tax.

Overal heerscht de grootste ontevredenheid onder de bevolking en neemt de oppositie iederen dag in hevigheid toe.

De Handel lijdt er het meeste door, men vreest zelfs voor eenen algeheelen stilstand in de zaken, zoolang de Income-Tax vigerende blijft.

De beweging, in het binnenland ontstaan, van waar in den laatsten tijd bijna geen enkele order werd ontvangen, wordt te Bombay door de Inlandsche handelaren gevolgd; geen enkel stuk goed is in de laatste week door de groothandelaren op de Bazaar kunnen verkocht worden wijl de tweede hand besloten heeft den aanwezigen voorraad zoo spoedig mogelijk op te ruimen en daarna de winkels te sluiten. Ook de Graanhandelaren hebben hunnen Agenten te Mofussil bepaalde orders gezonden om de aanvoeren van graan naar Bombay te doen ophouden; zelfs is de vrees voor eenen nieuwen opstand in die mate onder de Inlandsche bevolking doorgedrongen, dat de meesten hun eigendom in Staafzilver veranderen om het gemakkelijk te kunnen medenemen. Het groote Hindoefeest aan den Deivallee zal aanstaande week plaats hebben, met achterwege lating der gewone jaarlijksche illuminatiën, om lat men niet vreemd is aan het denkbeeld, dat de rust in de Bazaars zal verstoord worden. Ongelukkig mist de Regering echter alle vertrouwen na het noodlottige besluit van de uitgifte der belastingstaten, die even ingewikkeld als kwellend en onbegrijpelijk voor de bevolking zijnde, de Inlanders tot razernij vervoerde door het aantal en den inhoud der vragen, die zij genoodzaakt waren te beantwoorden. Hierin is echter eene verandering gebragt door de uitgifte van eenvoudigere staten, die voor iedereen begrijpelijk zijn en slechts eene opgave vereischen van het bedrag van het geheele inkomen. Doch het kwaad door den eersten misslag gesticht kan niet hersteld worden, terwijl de Regering hetzij door eene groote mate van onverschilligheid of door eene noodlottige gerustheid gedreven haar best schijnt te doen om de zaken te verergeren door geen acht te willen slaan op diezelfde teekenen van verzet en oproer die de schriktooneelen van 1857 voorafgingen.

— Een telegram uit Galle deelt ons de aangename tijding mede van het door de P. & O. Company bekend gemaakte besluit om van af 1 Januarij a. s. de verschillende passagegelden tusschen Engeland en Indie te verhoogen. Het valt iemand inderdaad moeijelijk, om niet in regtmatige bewondering te ontgloeijen over de alle grenzen te buiten gaande onbeschaamdheid door de groote Maatschappij aan den dag gelegd. Talloos zijn de klagten geweest die over de slechte behandeling en de ellendige tafel aan boord der prachtige stoombooten door alle passagiers in den laatsten tijd zijn aangeheven. De Maatschappij bekreunt zich hierover volstrekt niet en gaat voort het publiek te trotseren in den stijl van Salomo's gekken zoon, die zijn volk met schorpioenen in stede van met zweepslagen dreigde te geesselen. „Gij krijgt niet genoeg voor uw geld" zeggen zij, „goed wij zullen u meer laten betalen" er tevens voor zorgende om nog minder te geven. De dag der vergelding is echter nabij. Het kontrakt voor de mail zal ditmaal niet zoo ligtelijk worden weg geschonken en in het slechtste geval hebben wij toch de troostrijke gedachte dat eene Fransche lijn spoedig zal daargesteld zijn waardoor wij dan ten minste gedeeltelijk aan de onuitstaanbare afzetterijen van de inhalige P. & O Company kunnen ontsnappen.

(Bombay Gazette.)

Nieuw Zeeland.

Wij hebben berigten ontvangen van het tooneel des oorlogs, loopende tot 12 October.

De expeditie van Majoor Hutchinson aan het hoofd van 500 man was den 12 September tegen het opperhoofd Wiremu Kinje opgerukt, welke togt het verbranden van eenige dorpen of pahs ten gevolge had tot dat zij op eene andere versterking stuitten die aan de zeekant gelegen was. De Majoor, zich niet sterk genoeg wanende had versterkingen en zwaar geschut aangevraagd, die hem door den Generaal Pratt werden toegezonden. Evenwel op ontvangst hiervan veranderde ook de Generaal van gedachte en zond hij het bevel aan de geheele expeditie om terug te keeren. Eene andere expeditie van 500 man onder Kolonel Leslei van het 40 Regiment was den 29 September uitgetrokken met bepaalde order om zich niet met de Inboorlingen te bemoeijen. De te volbrengen taak der expeditie was echter van dien aard dat daaruit vijandelijkheden moesten geboren worden; en zoo gebeurde het ook. In den beginne werden de soldaten op eenen grooten afstand door de Inboorlingen bestookt die, ontwarende dat er niets tegen hen uitgerigt werd ten gevolge van het bepaalde bevel om niet zonder order van den Kolonel te schieten, stoutmoediger begonnen te worden, uit hunne schuilhoeken te voorschijn kwamen en de terugtrekkende troepen twee mijlen ver over het open veld achtervolgden. De achterhoede eindelijk tot het uiterste getergd op het voortdurend zien vallen van hare kameraden en om zich zelve te redden (de inboorlingen waren tot op 100 ellen afstand genaderd) maakte regts om keer en gaf vuur in strijd met de bevelen van den kolonel

Bij het vertrek van de mail, waren 1000 man onder bevel van den Generaal naar Kahihi op opgerukt om de oproerlingen aan te vallen en eenige pahs in te nemen. Wij vernemen dat er 3 veroverd zijn met verlies van 1 man, hoewel het verlies van de Mavries niet is opgegeven. Om de zaken nog meer te verwikkelen waren 800 @ 1000 Waikatos naar Waitara op weg om zich bij Wiremu Kingi te voegen. Er loopt een gerucht dat de Gouverneur Browne zijn ontslag had gevraagd naar aanleiding van de komst van Sir G. C. Lewis, alsook dat de stam der Waikatos een aanval op Auckland voorbereidde. De tijdingen zijn treuriger dan ooit te voren terwijl tot overmaat van ongeluk met het minste vertrouwen gesteld wordt in de militaire hoofden. *(Sydney Morning Herald).*

Australie.

Aan het *Statistical Register of New South Wales from 1850 to 1859* ontleenen wij de volgende opgaven:

De bevolking van *New South Wales* bedroeg op 31 December 1858 .... 342,062 zielen,
31 December 1859 .... 336,572 „

alzoo minder in 1859 .... 5,490 zielen.

De reden van dit ongunstig verschil moet o. a. gezocht worden in de afscheiding van Queensland van de kolonie *New South Wales* en in vermindering van emigratie.

In 653 scholen werden in 1858 gevonden 33,236 scholieren; in 1859 in 739 scholen slechts 32,840 scholieren. Ook hierop was de boven bedoelde afscheiding van invloed.

Onder 4,520 mannelijke en 2,878 vrouwelijke gevangenen in 1859 konden 1,606 mannelijke en 520 vrouwelijke gevangenen lezen, noch schrijven. Niet minder dan 2,70 per cent van de bevolking is wegens dronkenschap in handen der policie gevallen.

Bij 253 postkantoren zijn in 1859 ontvangen 3,977,920 brieven en 3,168,299 nieuwspapieren. In 1858 bedroegen de respective getallen 213; 3,483,209 en 2,808,140. Reeds in 1850 zijn een gelijk porto en het gebruik van postzegels aangenomen.

Aan de munt zijn in 1852 o. a. geslagen 1,050,500 gouden Sovereigns en 341,000 halve dito.

De waarde van den invoer in 1859 bedroeg £ 6,597,053 en van den uitvoer £ 4,768,049. Hiervan is aan invoer van Nederland £ 36,524 en voor Java £ 119,560. In 1858 bedroeg de waarde van den invoer £ 6,059,366 en van den uitvoer 4,186,277 ponden sterling.

In 1859 zijn in de verschillende havens van de kolonie binnengeloopen 1250 schepen, waarvan 500 in ballast, met 363,121 ton. Van Nederland zijn in dat tijdsbestek aangekomen 5 schepen en van Java 16 schepen. Uitgeklaard zijn 1,299 schepen, waaronder 139 in ballast, met 387,015 ton. Hiervan gingen naar Nederland 1 schip en naar Java 30 schepen. In 1858 bedroeg het aantal in- en uitgeklaarde schepen 1,141 en 1,254.

(Jav. Cour.)

Ingezonden Stukken.

Uit de „Proeve eener beschrijving van een Filtreertoestel voor suikersap, of Luchtpers” door den Heer W. van Raalten (zie *Bat. Handelsbl.* 5e jl. No. 97) maakt ik het volgende resumé:

„Door middel van luchtpompen, in werking gebragt door water of stoom, een ijdel te vormen, waardoor suikerrietsap, onder den druk van een atmospheer, door een zeef wordt geperst met achterlating van al het vuil.„

In geval de luchtpompen gemakkelijk te verkrijgen, dezelve niet kostbaar, noch dikwijls aan reparatiën onderhevig zijn, zoo er water of stoom voorhanden is om die pompen in beweging te brengen, dan zou die proef wel aan te bevelen zijn, althans men heeft geene beletselen te overwinnen.

Aan liefhebbers van onderzoek, en die niet zoo dadelijk in de gelegenheid zijn zich luchtpompen, enz. aan te schaffen, neem ik de vrijheid de volgende proef in overweging te geven:

Vervaardigt een bak van 225 vierk. palmen oppervlakte en eenige palmen hoogte; bevestigt in den bak boven den bodem op één palm afstands, een tweeden bodem (op dezelfde wijze gemaakt als door den Heer W. v. R. wordt aanbevolen) van ijzer, met ruime ronde gaten of metaalgaas, echter in plaats van *boven*, bevestigt men het filtreerdoek van *onderen tegen* dien tweeden bodem aan; tusschen de beide bodems vult men de ruimte aan met lagen kool en zuur neutraliserende stoffen (welligt kan men ook spons of zwam gebruiken, of volgens den Heer W. v. R. zware wollige stof of een ligte soort vilt); bevestigt verder aan den ondersten bodem een opene aanvoerpijp van zoodanigen diameter dat het vuil van het rietsap, b.v. ampas of rietbast, zich niet daarin vast kunnen zetten en de capillariteit geen merkbaren invloed hebbe.

Zoo nu deze pijp eene hoogte kan hebben van 103 palmen boven den bak dan zal het rietsap, uit den molen door die pijp kunnende vloeijen, zich naar beneden storten in den bak, vervolgens met achterlating van al het vuil, onder eene perskracht gelijk staande aan die van een atmospheer, door de filtreer-lagen dringende, boven den tweeden bodem rijzen, om, aldus gezuiverd, van daar te loopen naar de pannen of bakken, waar men het leiden wil.

De tweede bodem vervaardigt men zoodanig, dat men gemakkelijk bij de filtreerende lagen kan komen om die te zuiveren of te vernieuwen. Ook houdt men natuurlijk in het oog, dat de pijp gestadig toevoer van sap krijge om den druk daar te stellen.

De cijfers zijn slechts door mij aldus gesteld om den geachten schrijver der „Proeve” in zijne berekeningen geheel te kunnen volgen; de specifike zwaarte van het rietsap is ook door mij buiten rekening gelaten. Mij dunkt echter dat die drukking van een atmospheer niet geheel noodig zal zijn; ik heb redenen te gelooven dat een aanvoerpijp van 20 palmen hoogte boven den bak wel goede resultaten zal geven, vóóral zoo men zorg drage dat de filtreerende lage telkens met schoone of nieuwe werden verwisseld — iets dat trouwens overbodig is bij de suikerfabriekaadje aan te bevelen, wegens de bekende zure reactien, waaraan het rietsap onderhevig is.

Het resumé van het door mij aangevoerde is:

„Door middel van de drukking der vloeistof, verkregen door haar verschil van waterpas in met elkander gemeenschap hebbende vaten of buizen, eene kracht te erlangen, genoegzaam om het sap, door filtreerende lagen of eene zeef, van beneden naar boven te kunnen persen met achterlating van het vuil.„

Dit stelsel is niet nieuw; men noemt het *filtratie door opklimming* (ascension) en wordt zoo als bekend is, toegepast bij het zuiveren van water.

D. C. MULLER.

SOERAKARTA, 18 December 1860.

Kortelings vernamen wij dat de ambtenaar, werkzaam in de Residentie Banjoemaas met de proef omtrent de Djocdjokartasche wijze der teelt en bereiding van Indigo, den last heeft gekregen om die proef met het einde van dit jaar te staken.

De oorzaken welke aanleiding hebben gegeven tot het nemen van zoodanig besluit zijn ons niet bekend, doch wel heeft het ten hoogste onze verwondering opgewekt.

Men oordeele in hoeverre die gegrond zij.

Toen in de maand Augustus ll. de Gouv. Gen. in de Res. Banjoemaas was, werden Z. E. omtrent die zaak de noodige inlichtingen door gen. ambtenaar verstrekt, hoofdzakelijk bevattende dat de proef tot zooverre niet geheel aan de verwachtingen had beantwoord, doch desniettemin grooter resultaat zoude opleveren dan de gewone werkwijze.

Na eene duidelijke ontvouwing der redenen welke als oorzaken mogen worden aangenomen voor het niet voldoende slagen, besloot die ambtenaar met den wensch dat Z. E. hieruit geenszins de gevolgtrekking mogt opmaken dat de proef als mislukt konde worden beschouwd; er was met de nieuwe wijze van bereiding een eenigzins beter resultaat verkregen, dan met de gewone bereidingswijze, doch een niet zóó gunstig als men wel in den beginne verwacht had. Buitendien bleef nog een gedeelte te oogsten over.

Z. E. gaf daarop eenige blijken van ingenomenheid met de zaak, zoodat het zich liet aanzien dat eene voortzetting dier proef als zeker konde worden aangenomen.

Doch in stede hiervan werd bevolen deze proef met uit. 1860 te eindigen, ongeacht dat de 3e. of laatste snid eerst in Februarij of Maart e. k. kan worden gesneden, zoodat zelfs deze eerste proef niet ten einde toe zal worden doorgezet.

Wij gelooven niet dat deze handelwijze is in het belang der indigo-cultuur, en wij beschouwen haar evenmin als billijk jegens den ambtenaar, die met het toezigt over de te nemen proef belast geworden was.

A. en *B.*

Mijn wedervaren in Japara.

(*Vervolg en slot.*)

„De Regering werkt het Christendom tegen, en bevordert den Islam,” had de Heer Elout van Soeterwoude gezegd; en dat zeg ook ik, die het hier op Java alom voor mijn oogen zie. De Heer Duymaer van Twist stemt dit niet toe; en toch is het zoo. Met enkel geld en reglementen is het *Christendom* niet *geholpen*, de Islam *wel*. De Regering, die zich zelf noemt „niet-christelijk,” stelt zich eigenmagtig aan 't hoofd der Christelijke kerk in Indië, stelt aan en bezoldigt de predikanten, eischt dat de zendelingen van een toelating van haar voorzien zijn voor ieder bepaald gedeelte waar ze zullen arbeiden, en behoudt zich voor, om enkel staatkundige redenen die toelating te weigeren, — en hiermede juist werkt zij het Christendom tegen, dat zich nooit aan staatkundige of andere aardsche banden kan laten binden. Want zoo wordt de Christelijke kerk in Indië een creatuur van een „niet-christelijke” Regering, de predikanten hare ambtenaren, zoodat deze den „niet-christelijken” staat, en niet Christus moeten dienen, — en de zendelingen óf ook al halve ambtenaren, óf halve oproerlingen. En dat alles terwijl de Islam zich in ieder opzigt vrij bewegen kan! Is het geen tegenwerking van 't Christendom en bevordering van den Islam, dat de Christen-zendelingen de genoemde toelating moeten hebben, en ze hun, *buiten hunne schuld*, kan geweigerd en ontnomen worden, en alzoo, bij vergunning, hun werk, dat *aan geen grenzen kan gebonden worden*, vaak binnen de enge grenzen van *een enkele afdeeling*, of zelfs van *de enkele hoofdplaats* beperkt zien, terwijl de zendelingen van den Islam *zonder toelating*, *zonder voorkennis*, *zonder bekendheid als zoodanig*, *zonder rapporten indienen*, hun werk overal waar ze willen en op allerlei, ook slinksche, wijzen, openbaar en in 't geheim drijven? Ik benijd hun de vrijheid niet, laat hun die; maar ik vraag ze evenzeer voor ons, zij 't ook onder voorwaarde van voorkennis en onder toezigt. Is het geen tegenwerking van 't Christendom en bevordering van den Islam, als de christen-zendelingen hun toelating afhankelijk zien gemaakt van 't advies van de Islamitische hoofden? — Is het geen tegenwerking van 't Christendom, als de zendelingen bij een verzoek om zulk een toelating als anderzins, tegenwoordig *zes maanden en langer*, op antwoord moeten wachten, en ze zich reeds vooruit op een weigering kunnen voorbereiden?

Want die toelating is niet maar „soms”, maar al *dikwijls* geweigerd: behalve dat de mijne thans ingetrokken is, is aan Klinkert in plaats van voor de residentie Samarang, zoo als hij verzocht had, *alleen voor de hoofdplaats* een toelating verleend, en daarbij *zijne vroegere voor Japara ingetrokken*, — is aan Doyer *geweigerd de vergunning om in een dessa Samarang te blijven wonen en arbeiden*, waar zijn werk aanvankelijk slaagde, — is den zelfde *een toelating voor Kadoë geweigerd*, — is aan Hoezoo *die voor Banjoemas geweigerd*, — en aan mij weleer *voor de afdeeling Djoewana*; terwijl vroeger ook een Jav. evangelist gevankelijk uit de bovengen. dessa bij Samarang naar de hoofdplaats is gevoerd met verbodom er weder te komen; dat zijn eigenlijk *zeven* of *acht* weigeringen op de 7 in Oost-Java aanwezige zendelingen is den tijd van 8 jaren! En ze zullen *meer* worden, ze zullen *algemeen* worden, de weigeringen, zoo lang 't advies der tegenstanders van het Evangelie gevraagd en gevolgd wordt in zake van het Evangelie! Zal men ook „onpartijdigheid”, of misschien edelmoedigheid van hen wachten! Zelfs die te liberaal zijn om zich om den Islam te bekommeren voor hem' eigen' persoon, adviseren *tegen* de toelating des zendelings, en beroemen zich er op dat *zij* hem alzoo *geweerd* hebben: dat is mijn *ondervinding*.

Dr. Heer Duymaer van Twist meent dat als de Regering de Christelijke gemeente geldelijk ondersteunt, zij dan ook het zelfde moet doen voor de Moh. eeredienst. Doch behalve dat dit heulen is met den vijand, en tegenwerken van 't Christendom, is het ook verre van door de billijkheid gevorderd te worden. De Regering heeft zich zelf tot hoofd en bestuurderes der Christelijke kerk opgeworpen, geeft haar reglementen van dienst, enz. enz.; zoo is ze ook verpligt, haar te onderhoulen. Moet zij daarom ook de Moh. godsdienst, die vijandig tegen 't Evangelie overstaat, evenzoo ondersteunen? Tenzij ze zich ook dáár als hoofd wil opwerpen, en ook dáár de vrijheid van godsdienst wil wegnemen.

Dr. Heer Duymaer van Twist wijst den ontslapen' Jellesma aan als een voorbeeld voor zendelingen, bepaaldelijk wegens groote bedaardheid en voorzigtigheid; en gaarne acht ook ik hen als zoodanig, ook nog om andere deugden. Maar de Heer Duymaer van Twist zegge niet dat hij *vooral* door zijn bedaardheid en voorzigtigheid zoo wel geslaagd is. Dat is wel *vooral door zijn wakkerheid en ijver en vurige liefde* gebeurd, maar omdat die met bezadigheid en bedaard overleg gepaard gingen. Doch men plaatse mij als Jellesma geplaatst is geweest, ver van alle Europeanen, midden onder de Jav. bevolking, onder Christenen zoo als hij, of onder die nog Mohammedanen zijn, — en ik geloof dat men van mij evenmin conflicten vernemen zal als van hem. En plaats een' man als Jellesma te Japara in de zelfde omstandigheden, als ik was, — en ik verzeker u, hij zou in strijd gekomen zijn met de Europeanen; want hij zou ook hier zijnen Heer gediend hebben, dien de Europeanen op Java niet willen dienen. Want, men geloove mij, het zijn niet de Jav. hoofden of de priesters die onrust zullen maken onder 't Nederl. bestuur, indien men ze maar niet door allerlei vragen en handelingen tegen ons argwanig en overmoedig maakt, en indien maar de Regering en de besturen met vast en regtvaardige hand en zonder vrees de teugels van bewind houden; maar *de Europeesche besturen, die zijn het* die den strijd veroorzaken door hun dwaze vrees en door veler vijandschap tegen de waarheid.

Dat een jeugdige Battak *op 's lands kosten* wordt opgevoed, *om in zijn vaderland later het Evangelie te kunnen verkondigen*, is weder een doorslaand bewijs dat de Regering ten opzigte van de godsdienst *niet* met onpartijdigheid te werk gaat. Niet alleen tegenover andere Christelijke gezindheden dan die waarin die jongeling wordt opgeleid, gelijk de Heer Duymaer v. Twist zeer teregt opmerkt, maar ook, gelijk bedoeld wordt door den Heer v. Hoevell, tegenover de aanhangers van andere godsdiensten in Ned. Indië. Is die opleiding een weldaad voor het volk waaronder hij werken zal, waarom wordt die weldaad den andere volken onthouden? Erkennen de Battaks die weldaad niet (en krijgen de Mah. priesters op Sumatra er de lucht van, zij zullen wel niet laten, hen er tegen op te zetten zooveel ze kunnen), dan zullen ze zeggen: waarom wil de Regering ons tot Christenen maken, en de Javanen laat ze vrij, en ondersteunt ze zelfs in *hun* godsdienst! Volgens het regt der wetten zouden we voor Java het zelfde kunnen vragen wat het Gouvernement aan de Battaks geeft. Neen, laat de Regering zich geheel onthouden van alle *inmenging* in de zaken van de Godsdienst, van de Christenen zoowel als van ieder der volken onder hare voogdij. Dát is hare roeping niet. En dit moge zij erkennen, dat zij nimmer waarlijk regtvaardig en onpartijdig zal zijn jegens de volken van verschillende godsdiensten onder haar bestuur, dan wanneer zij, haar hoedanigheid van „niet christelijk” latende varen, haar bestuur en wetten begint te *vestigen op zuiver Christelijke grondslagen*. Want dáár alleen is ware liefde en wijsheid, dáár alleen is vrede: daar kent men geen vrees voor eenige magt ter wereld, in de laagte of in de hoogte. „Het beginsel der wijsheid,” het is in niets anders gelegen dan in „de vreeze des Heeren: allen wie *die* betrachten, hebben goed verstand.” En daaraan ook alleen hangt de welvaart en 't geluk van Nederland.

JAPARA, 11 December 1860. P. JANSZ.

Correspondentie.

Een goede raad achten wij *niet* goed.

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda doorgezeild

DATUM.	VLAG	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER	VAN.	DATUM	NAAR
December .19	Amerikaansch.	Swordfish	Crandall	Shanghay	5 December	New-York.
„ .22	Nederlandsch	Voorult	Kool	Batavia	13 „	Rotterdam.
„ .—	Engelsch	Elizabeth	Owen	Singapore	12 „	Liverpool.
„ .—	„	Harriet	Black	Batavia	17 „	Cocos-Eilanden.
„ .—	Nederlandsch.	Hendrika	van Aalburg	„	13 „	Rotterdam.
„ .—	Amerikaansch	H. E. Spearing	Rozers	Singapore	14 „	Rio de Janeiro.

Aangekomen schepen te Batavia.

DATAM.	VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN.	DATUM.	AGENTEN.
December .23	Nederl. Indisch.	schr.	Elise	Schipper	Lampongs.		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
„ .—	Zweedsch.	bark	Echipse		Kaap de G.H.		Busing, Schroder & Co.
„ .—	Nederl. Indisch.	„	Justina		Indramajoe		Buys, Jacobsen & Co.
„ .—	„	„	Alnoer		Samarang.		Jacobs.
„ .—	„	„	Carolina		Soerabaya		Buys, Jacobsen & Co.
„ .—	„	„	Djadul Wadoet		Singapore.		
„ .24	Nederlandsch.	„	Vier Gebroeders	Bunk	Rotterdam.	4 Sept.	B. Kopersmit & Co.
„ .—	Nederl. Indisch.	stoom	Oenarang	van Hulstyn	Soerabaja.	12 Dec.	Landberg, Bezoet de Bie & Co.
„ .—	„	„	Samarang Packet	Scheel	Cheribon.	22 „	Buys, Jacobsen & Co.

Vertrokken Schepen van Batavia.

DATUM.	VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
December .23	Nederl. Indisch.	brik	Jusrol Karim		Samarang.
„ .—	Z. M.	stoom.	Madura		Palembang.
„ .—	„	„	Medusa		Nederland.
„ .24	Nederlandsch.	bark	Antonia Geertruida	de Boer	Samarang.
„ .—	Nederl. Indisch	„	Judul Barie	Oemar Fagie	Soerabaya.
„ .25	Nederlandsch.	„	Argonaut	Varst	Nederland.
„ .—	„	„	Minister Thorbecke.	van Duyn.	Soerabaya.
„ .—	„	„	Ida Maria de Raath*	de Boer	Tjilatjap.
„ .—	„	schip.	Bato	Broeksmit	Soerabaja.

In lading liggende Schepen te Batavia.

VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	TONNEN	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN
Nederlandsch.	schip	Admiraal Tromp*	751	van Tubergen.		B. Kopersmit & Co.
„	„	Elisabeth & Antoinette*	781	Besier		„
„	„	Louise	759	Buys		„
„	„	Prins van Oranje*	9?0	Hensing		„
„	bark	Ridderkerk	754	Terlink		„
„	„	Vier Gebroeder	637	Bunk		„
„	brik	Rhijnvis Feith	559	Lammers	St. David's Eiland	Maclaine, Watson & Co.
„	bark	Marinus Willem	657	van Duyn.	Rotterdam.	„
„	„	Louis Meyer	756	Holtgreve	Amsterdam	Landdiberg, Bezoet de Bie & Co.
„	schip	Elisabeth*	582	Harms.		„
„	bark	Maria Adriana	718	van der Held		„
„	„	Constance*	722	Kinnemeter		Schimmelpenninck & Co.
„	schip	Sophia Koningin der Nederlanden	741	Klein		„
„	brik	Willem Eggerts*	267	Faber		van Ommeren, Rueb & Co.
„	bark	Wilhelmina	516	Ihaen		„
„	schip	Amazone				Haager & Schuurman.
„	bark	Hendrikus Gerardus*	382	van der Zee		Paine, Stricker & Co.
„	„	Ottolina	714	Prange.	Rotterdam.	Burt, Myrtle & Co
„	„	Maria Adolfina	657	Blom		E. Moormann & Co.
„	„	Australie	672	Jochems		„
„	schip.	Onderkerk a/d. Amstel*	725	Swart		Metzendorff, W., R. & Co.
„	bark	Adriana Petronella	658	Annokké		Dummler & Co.
„	brik	Conrelia & Geertruida	257	Hoeksma		Borneo Comp. Ld.
Nederl. Indisch.	bark	Maimoen				Buys, Jacobsen & Co.
„ „	schip.	Ganat Salim				„
„ „	brik	Fatul Sereer		Bakreso	Priaman	„
„ „	bark	Srie Palembang				„
„ „	„	Justina				„
„ „	„	Carolina				„
„ „	„	Djadul Wadoet				„
„ „	stoom.	Samarang Packet	76	Scheel	Palembang	„
„ „	„	Banda	200	Biering		W. Cores, de Vries.
„ „	„	Oenarang	600	van Hulstyn	Samarang & Soerabaya	Landberg, Bezoet de Bie & Co.
„ „	schoener.	Elise	250	Schipper	Lampongs.	„
„ „	brik	Schiller	212	Saltzkorn		Fandel & Stiehaus.
„ „	bark	Faid Alim				Jacobs.
„ „	brik	Marzoek				„
„ „	„	Atiat Rachman				„
„ „	bark	Alnoer		Marzoekie.	Samarang.	„
Engelsch.	Schip	T. D. Marshall	671	Craigie.		Gumprich & Straus.
„	bark	Isabella	321	Miller	Nederland.	Busing, Schröder & Co.
„	„	West	366	Hawkins		Martin, Dyce & Co.
„	„	Juliet Erskine	277			H. B. M. Consul.
Fransch	schip.	Chateau du Gol	676	Francois		Busing, Schröder & Co.
„	„	Canton.	534	Houssois		Morgan, McIbourn & Co.
Amerikaansch.	„	Windward	818	Hamlin	Amsterdam	Dummler & Co.
Hamb.	brik	Christian	300	Binder.	te Koop	C. Bahre & G. Kinder.
„	schip	Elbe	400	Mohlenroth	Bremen	Metzendorff, W., R. & Co.
„	-	Neckar.	905	Brolin		Fancel & Stiehaus.
Oldenb	schip.	Gottorp	958	Borgfeldt	Amour Rivier.	E. Moormann & Co.
Bremen	bark	Thusnelda.	850	Meyer	Bremen	Busing, Schröder & Co.
Deens.	schip	Maria Christina.	329	Voss		E. Moormann & Co.
Zweedsch.	bark	Avik	492	Aalborg		van Ommeren, Rueb & Co.
„	„	Eclipse	400			Busing, Schröder & Co.
Fransch	schip	Bon Fere	367	Rey.		J. Cezard & Co.

Factorij Schepen zijn aangeduid met een *

Aangekomen schepen te Samarang.

Datum.	Vlag.	Benam.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.
Dec. 5	N. I	bark	Emilie	de Wolff	Amoj.
„ 6	Eng.	schip	Amelia	Barton	Batavia.
„ 7	Ned.	bark	Laura en Adela	van Noel	Tagal.
„ 8	„	„	Bronwershaven	Janzen	Batavia.
„ —	N. I.	stooms.	Menado	Couteron	„
„ 9	„	bark	Davo	Drefeld	Soerabaija.
„ 10	„	stooms.	Koningin der Nederlanden	Lewis	„
„ —	Ned.	bark	Zeenimph	van Roggen	Tagal.
„ 11	„	schip	Stad Enschedé	Hegt	Batavia.
„ —	Frans.	„	Marcate	Gilliat	Cheribon.
„ 12	N. I.	bark	Prins van Oranje	Prins	Soerabaija.
„ —	„	„	Ellen	Wentholt	Batavia.
„ 13	„	„	Yorosie	Basir	„
„ —	„	stooms.	So-ootban	Sech Bansir	

Vertrokken schepen van Samarang.

DATUM.	VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR.
Dec. 8	N. I	bark	Fathool Madjit	Safd Segaf	Soer. & Banj.
„ 9	„	schoener	De Haai	Tjia Boenseng	Tag. & Bat.
„ —	Ned.	bark	Aldebaran	Meijboom	Soer. Nederl
„ —	„	schip	Broedertrouw	Rotgans	„
„ —	N. I.	bark	Aosah	Matahak	Kottee.
„ —	„	stooms.	Menado	Couteron	Soerabaija.
„ 10	Ned.	bark	Davo	Wijtenhorst.	Soer. & Ned.
„ —	N. I.	stooms.	Koningin der Nederlanden	Lewis	Batavia
„ 11	Ned.	schip	Erasmus	van Heningen	Soer. & Ned.
„ —	N. I.	bark	Ing Goan	The Bie	Lassem.
„ 12	Ned.	„	Edouard Marie	Remmers	Soer. & Ned.
„ 13	„	„	Willem de Zwijger	v. d. Dries	„

Aangekomen Vreemdelingen.

Van den 18 tot en met den 24 December 1860.

HOTEL DES INDES. Snoek, Koops, van de Reede. — Crookewit en fam., Mej. Abbink, van Batavia. — D'Amecourt, van Onrust. — Roza, van Singapore.

HOTEL DER NEDERLANDEN. A. van der Windt, van Weltevreden. — J. van Eijbergen, van Telok Djambi.

MARINE HOTEL. J. Abbink, van Stietz, V. Nispen, D. B. Jogchems, van Nederland. L. Oosthoek, van Soerabaija. — A. Serruys, H. G. Boekholst, N. Zuylen, Samarang. — J. Maarschalk, van de Reede. — Siman, van Tjilankap. — J. C. Stack, Z. A. Aetter, van Nederland.

HOTEL WILLEM II. C. Krank, M. L. Engel, Tihon, P. A. Beer, van Dinter, Mej. Nepper, van Samarang.

JAVA HOTEL. H. Muhlenroth en dochter, van Indramayoe. — K. Ahlborg en echtg., van Macao. — P. A. Brandt en Echtgenoote, van Kaapstad. — J. M. van Merkesteijn en Familie, van Buitenzorg. G. L. C. Tihon, van Kedong kebo. — M. L. Engel, van Willem I. T. C. H. van Vloten, van Djocjocarta. — C. J. Bunk, H. E. Geraerds Thesingh, van Rotterdam.

MARKTPRIJZEN.

te Batavia.

Koffij, Java *f* 35,50 afgedaan.
—— Padang, geene voorraad.
Rijst, (WITTE) 1ste kwalit. *f* 156,— à *f* 180,—.
—— „ 2de „ *f* 145,— à *f* 150,—. } belangr. afdoen.
—— (CARGA) .... *f* 120,— à *f* 135,—.
Suiker, (WITTE) No. 16 *f* 15,50 à *f* 16,— ℔ picol afgedaan.
Gom-élastiek *f* 102,— ℔ picol.
Genever AVH., bij R. & V., *f* 11,50 ℔ keld. in consumptie.
Arak verkocht à *f* 60,— ℔ legger.
Japansche Boom-Was *f* 50,— à *f* 55,— ℔ picol.
Zw. Peper *f* 19,— ℔ picol.
Witte „ „ 36,— „ „
Foeli „ 50,— „ „
Wisselkoers op Holland *Particulier* 6m/d. *f* 102,50 pCt.
„ Engeland 6m/z. *f* 11,37,50 ℔ £.
„ Singapore *f* 2,75 à *f* 2,77 ℔ S.
„ China *f* 2,78 ℔ S.
„ Calcutta *f* 123,25 S 100 Cs. Rs.
N. H. M. 101 pCt.
Gouvt. trekt à *f* 102 pCt.

te Samarang.

Koffij, *f* 34,50 nominaal; oogst genoegzaam opgeruimd.
Suiker, No. 16, *f* 15,75.
Indigo, *f* 4,15 voor eerste kwaliteit afgedaan.
Koehuiden, *f* 65,— ℔ kodie naar gewigt.
Buffelhuiden, *f* 50,— ℔ kodie.
Staartpeper, oogst opgeruimd.
Rijst ordinair wit, *f* 160 a *f* 170 } ℔ koy. à 28 pik. zond. zakk.
Id. carga „ 150 „ „ 160 }
Klapperolie, *f* 23,—.
Katjangolie, *f* 23,—.
Rotting, *f* 8,—
Kadjangmatten, *f* 7,50
Wisselkoers op Holland 102 pCt.
Kleine wissels Pari.

te Pasoeroean.

Suiker No. 16, nominaal.
Rijst (WITTE) ℔ koijang *f* 200,—
Id. (CARGA) „ „ „ 180,—
Olie (KLAPPER) ℔ pic. *f* 30,—.
Id. (KATJANG) „ „ „ 25,—.
Wisselkoers, *f* 101 à 102 pCt.

HANDELSBERIGTEN.

(*Vervolg en slot.*)

Rotterdam, 8 November.

Aanvoeren en Voorraden van Huiden:

Aangevoerd van primo Januarij tot ult. October 1859: 37106 Oost-Indische, 9770 Buffel-, 1486 Australische, 325 Kaap, 5650 dito Schapenvellen. Van primo Jan. tot ult. Oct. 1860: 26254 Oost-Indische, 17233 Buffel-, 14500 Buenos-Ayres, 150 dito Paarden-, 3791 Costa-Rica, 728 Porto-Plata, 1872 Bahia, 298 Afrikaansche, 1885 N.-Amerikaansche, 3597 Fernambucq, 1131 Kaap, 6359 Australische.

Voorraad op ult. Oct. 1859; 56222 Oost-Indische, 47462 Buffel-. Op ult. Oct. 1860: 38992 Oost-Indische, 6071 Buffel-, 8598 Australische, 3597 Fernambucq.

Banca *Tin* bleef onveranderd op *f* 79, tot welken prijs ca. 1600 blokken zijn omgezet en nog te koop is.

Door de N. H. M. zijn den 26 Oct. bij inschrijving verkocht aan de heeren L. J. Enthoven & Co. te 's Hage, 500,000 Ned. ℔ oude Indische *Koperen Munt* à *f* 48,70 per 50 Ned. ℔.

Droogerijen. Kamfer zonder handel. Japansche tot 85 c. aangeboden, zonder nemers te vinden. *Tamarinde* onveranderd, zonder kooplust. *Cubeben.* In de te wachtene partijen is nog niets omgegaan. Er zijn eigenaars, die zich genegen toonen tot 110 c. af te geven; 100 c. zoude voor zeilende partijen te bedingen zijn. Lange *Peper.* Te Amsterdam arriveerde eene partij van circa 36,000 kilo, die met de nog voorhanden zijnde 20,000 kilo een aanzienlijke voorraad uitmaken en de prijs lager zullen doen gaan; 17 à 18 c. wordt getaxeerd, maar het zal zeer te bezien zijn of die taxatie te bedingen is. *Cassia Lignea.* Uit de eerste hand is niets aan de markt; tot 56 à 57 c. zouden er koopers zijn. *Cassia Lignea Vera* naar kwaliteit 15 à 32 c. waard. *Flor. Cassia* blijven ontbreken en zoude 110 à 115 c. kunnen opbrengen. Geconf. *Gember.* 200 kisten mooije kwaliteit, die tot 70 c. aan de markt waren, zijn tot geheimen prijs verkocht. Naar men verneemt is het restant boven 70 c. verkocht. Japansche *Was* zonder handel. De eerste hands houders zijn ongenegen tot de tegenwoordige waarde van *f* 35 à *f* 36 te verkoopen. O. I. *Gum Elasticum.* De 20,900 kilo bij de N. H. M. 24 October geveild liep onverwacht laag af. De gemiddelde prijs was *f* 128. Tot *f* 132 is thans in loco te koopen, terwijl zeilende tot *f* 125 à *f* 120 wordt aangeboden, maar koopers houden zich geretireerd in afwachting eener verdere daling, die bij het bekend worden van verdere groote afzendingen kans heeft plaats te hebben. *Gutta Percha.* De gearriveerde partij per *Kon. Ned. Yachtclub* is nog niet gelost. *Gum Damar.* De 457 kisten, 24 October door de N. H. M. geveild, zijn verkocht van 24½ tot 30½ c. naar kwaliteit; gewone eerste soort is waard 26 à 26½ c.

Bindrotting. In de N. H. M. veiling, op 24 October gehouden werd dooreen bedongen *f* 8,98 c., zijnde *f* ¼ lager dan de afloop der vorige veiling. In verhouding der veiling zijn sedert verkocht 2700 bossen per *Zuid-Beveland* à *f* 7, 560 b. per *Canton* en 3673 b. per *Weltevreden*, beide à *f* 9¼. Thans zijn de veilingprijzen niet meer te bedingen en zal men waarschijnlijk ca. *f* ½ lager moeten afgeven.

Bij de N. H. M. zijn bij inschrijving gegund 8 kisten Japansche *Ruwe Zijde*, tot *f* 18,75 à *f* 25,50.

Door de N. H. M. zijn bij inschrijving verkocht 9 pakken Japansche *Hennep* à *f* 97, 4 p. à *f* 75,04 en 19 p. dito Jute *Vlas* à *f* 46.

Bevrachtingen der Nederlandsche Handel-Maatschappij.

De Nederl. Handel-Maatschappij heeft weder eene aanvrage naar scheepsruimte voor hare gewone bevrachtingen gedaan. Deze aanvrage strekt zich uit tot schepen, laatstelijk voor of op 20 Maart 1858 in gewone beurtbevrachting binnengekomen en tot nieuwe schepen, vóór of op ult°. December 1859 te water gelaten.

De schepen, die regtstreeks van Nederland naar Java zullen vertrekken, moeten vóór of omstreeks 10 December in eene der zeehavens zeilklaar liggen: die welke op vóóruitreis zijn, moeten vóór of op den 10den April 1861 te Batavia ter beschikking der factorij zijn.

De schepen, welke hier te lande liggen en in deze bevrachting worden opgenomen, zullen, wanneer ze bij het bekend worden dezes nog geene lading hebben aan- of ingenomen, verpligt zijn hunne uitgaande ruimte ter dispositie van de N. H. M. te stellen, ten einde op de gewone voorwaarden te kunnen worden beladen met steenkolen tot de vracht van *f* 40 per last z. m. of met stukgoederen tot de vracht van *f* 30 per last z. m.

Aanbiedingen worden ingewacht vóór of op 12 November e. k.

— De Nederl. Handel-Maatschappij zoekt scheepsgelegenheid naar Soerabaija voor 500 ton Welsche smeedkolen, te laden te Bury Port (Pembrey).

VEILINGEN VAN SCHEPEN.

Te Rotterdam:

Den 6den November is in publieke veiling voor *f* 28,500 verkocht het barkschip Per Aspera ad Astra, kapt. J. Admiraal, gebouwd in 1854 en groot 265 last.

Het in 1839 te water gelaten schip Beurs van Rotterdam, kapt. F. de Vos, groot 288 last, is tegen 13 November in veiling aangeslagen.

Te Amsterdam:

Den 6den Nov. is in publieke veiling verkocht het fregat Amstel, kapt. H. H. Rademaker, gebouwd in 1841 en gemeten op 397 lasten. Het schip bedong *f* 16,600.

De schepen Cornelia, kapt. H. P. Hazewinkel Muntendam, gebouwd in 1857 en gemeten 256 last, en Ardjoeno, kapt. J. F. A. Rapp, gebouwd in 1848 en gemeten op 291 last, zullen respectievelijk 26 November en 3 December e. k. verkocht worden.

Uittreksels uit officiëele mededeelingen.

Naar aanleiding van het bepaalde bij art. 2 der publicatie van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie, in dato 16 Julij 1851, opgenomen in de Javasche Courant van den 19den daaraanvolgende, brengt de directeur van financien ter kennis van het algemeen, dat het bedrag der onder ultimo Nov. jl. in wandeling zijnde recepissen was *f* 8.694.578 en dat tot waarborg daarvan zijn afgezonderd *f* 282.680 aan zilveren munt en 2,429,844 aan koperen munt, of *f* 5.982.054 minder dan voor de in omloop zijnde recepissen moest zijn gedeponeerd, hetgeen een gevolg is van de naar Nederland tot vermunting gedane verzendingen van koperen munt, en van bevolene, doch nog niet bewerkstelligde mutatien bij sommige der depôts.

Op Dingsdag den 8sten Januarij 1861 wordt door den resident van Soerabaija eene openbare uitbesteding gehouden voor den overvoer uit het hoofddepôt te Soerabaija van de ondervolgende hoeveelheden steenkolen als:

500 ton naar	Amboina	af te halen vóór	15 Februarij	1861.
500 „ „	idem	„ „	15 Maart	„
400 „ „	Ternate	„ „	15 Februarij	„
400 „ „	Kema	„ „	28 „	„
400 „ „	Kwandang	„ „	23 „	„
400 „ „	Bima (Poeloe kambing)	„	15 „	„
400 „ „	idem	„ „	28 „	„
400 „ „	idem	„ „	15 April	„
400 „ „	idem	„ „	15 „	„
300 „ „	Boeton	„ „	15 Maart	„
700 „ „	idem	„ „	15 April	„

De kolen voor Bima en Boeten, welke vóór 15 April 1861 moeten afgehaald zijn, zijnde respectievelijk 400, 400 en 700 ton, worden niet vóór 31 Maart 1861 ter overvoer ingenomen of afgegeven.

De voor Bima bestemde kolen moeten worden gelost op Poeloe kambing, gelegen in de baai van Bima op 8°26' Z. Br en 118°43' O. L.

De aannemer voor den overvoer der eerste lading steenkolen naar Boeton ad 300 ton, is gehouden de reize derwaarts over Makasser te nemen, en aldaar zich tot Gouverneur van Celebes en Onderhoorigheden te wenden, ten einde omtrent den verderen overvoer naar Boeton, zoo noodig, instructiën te ontvangen.

De assistent-resident voor de policie der stad en voorsteden van Batavia brengt ter kennisse van het publiek, dat ter voorkoming van ongelukken het schieten met vuurwapenen en het afsteken van vuurwerk op en in de nabijheid der openbare wegen, te allen tijde, het nieuwe jaarsfeest niet uitgezonderd, is en blijft verboden.

Hij vertrouwt, dat de ingezetenen zich deze herinnering ten nutte zullen maken, ten einde niet te vervallen in de boete, welke de bepalingen op de overtreding van dat verbod voorschrijven.

Blaauwe vlag.

Bij het weder invallen der westmoesson, acht de ondergeteekende het noodig het publiek bekend te maken, dat het hijschen eener blaauwe vlag van den uitkijk alhier, bij voortduring tot teeken zal strekken dat het havenkanaal, ten gevolge van zware branding aan het havenhoofd, niet zonder gevaar in- of uit te varen is; — hetzelfde teeken zal worden herhaald aan den voortop van het ter reede liggende wachtschip, zoomede op het paleis te Weltevreden en het gebouw van de Societeit de Harmonie.

Gezagvoerders van schepen worden, in het belang der aan hunne zorgen toevertrouwde equipages, in het bijzonder indachtig gemaakt aan hunne verpligting tot het uitvaardigen van de noodige bevelen aan hunne scheeps-officieren en onderhoorigen, om, zoo lang de blaauwe vlag waait, geene sloepen van boord naar den wal, of omgekeerd, te zenden; terwijl in het algemeen een ieder, dien zulks mogt aangaan, wordt aangemaand om zich deze waarschuwing ten nutte te maken.

De Resident van Batavia,
J. C. DE KOCK VAN LEEUWEN.

Van elk artikel in dit nommer voorkomende, en niet door anderen geteekend, stelt zich voor de wet als schrijver bekend.

W. BRUINING.

Gedrukt bij W. BRUINING, Batavia.